

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 0 3 1 2

9 771847 203008

Predstavljamo

Vojni
poligon
"Gašinci"

RAZGOVOR

GENERAL-BOJNIK DRAGUTIN REPINC,
ZAPOVJEĐNIK HRVATSKE
KOPNENE VOJSKE

**SVI MORAMO BITI SPREMNI
NA NOVE IZAZOVE**

SVIJET MULTIMEDIJE

NOVOSTI IZ SVIJETA

Priredio Domagoj VLAHOVIĆ

MOBILE

KUMA S TRADICIJOM

U brodogradilištu američke podružnice tvrtke Austal u Mobileu (Alabama) 14. je siječnja službeno kršten USS Coronado, četvrti priobalni borbeni brod (LCS) koji će ući u sastav američke ratne mornarice. Krštenju je nazočio pomoćnik državnog tajnika za mornaricu Sean Stackley, a kuma je bila Susan Ring Keith. Rođena u kalifornijskom mjestu, po kojem je brod dobio ime, Ring Keith potječe iz obitelji s duboko ukorijenjenom mornaričkom tradicijom. U njoj su služili obojica djeda i ujaka, otac i dvojica braće, od kojih je jedan imao čin kontraadmirala, baš kao i Susanin kum. Njezina majka, Eleanor Ring, 1966. godine bila je kuma prethodnom brodu koji se zvao USS Coronado.

US Navy

LONDON

SIGURNA TEMZA

Mod UK

Sve je bliže održavanje Olimpijade u Londonu. Treba pripremiti i sigurnosne mjere, a bitnu ulogu u tome imaju oružane snage. U sklopu priprema, zajedno s policijom, Kraljevski su marinci 16. siječnja započeli seriju vježbi na rijeci Temzi, žili kucavici Londona. Svrha je vježbe usklađivanje zadaća i postupaka vojske i policije, za što će zasad biti potrebno pet dana. Kao što je vidljivo na fotografiji, glavnu ulogu u vježbi imaju mala površinska plovila. Inače, u sigurnosni sustav Olimpijskih igara bit će uključeno oko 13 500 pripadnika oružanih snaga. Uz nazočnost marinaca na Temzi, mnogi će ljudi u odori boraviti na brodu HMS Ocean. Nosač helikoptera, najveći brod britanske mornarice, bit će usidren u riječnom području Greenwicha kao baza za osoblje i letjelice.

LONDON

SUSRET BIVŠIH PROTIVNIKA

Od Falklandskog rata prošlo je trideset godina, ali čini se da rane polako zacičaju. Svojim susretom to su pokazali Neil Wilkinson, bivši britanski, i Mariano Velasco, bivši argentinski vojnik. Tijekom rata, Britanac je kao topnik na brodu HMS Intrepid oborio lovački zrakoplov Skyhawk kojim je upravljao Velasco. Misao o poginulom čovjeku opteretila je Wilkinsonovu savjest i godinama, iako

je zapravo obavljao svoju dužnost, nije mogao prestati misliti na oboren avion i čovjeka u njemu. No kad je 2007. video dokumentarac sa svjedočanstvom u kojem je Velasco ispričao kako je oboren i preživio, u njemu se probudila nuda. Uspio je dobiti potvrdu i napisljetu se našao s Velascom u njegovu domu u Argentini. Susret je zabilježen na dokumentarcu koji je BBC prikazao 16. siječnja.

Mod UK

SÄLEN

ZAJEDNIČKI NADZOR?

Vrhovni zapovjednik švedskih oružanih snaga general zbora Sverker Göranson na godišnjoj konferenciji Društvo i obrana sugerirao da bi zračni prostor nordijskih zemalja ubuduće mogao biti nadziran zajedničkim snagama. Finska i Norveška bile bi odgovorne za švedsku sigurnost i obratno, a moguće je i priključenje

Danske, navodi tiskovina Dagens Nyheter. "Provodimo zajedničke aktivnosti i uvježbavanja, imamo zajednički tehnički sustav. Stoga, trebali bismo proučiti pravnu situaciju i vidjeti koliko smo spremni prebaciti odgovornost za nacionalnu obranu", rekao je general te dodaо da bi se tako mogao uštedjeti novac.

TOULON

BRZA DOSTAVA

Novi amfibijski ratni brod Dixmude, treći iz klase Mistral, 13. je siječnja službeno predan francuskoj namjenskoj državnoj agenciji, koja će ga proslijediti ratnoj mornarici. Zanimljivo je što su tvrtke koje su izgradile i opremile brod, DCNS i STX France, dostavu obavile tri mjeseca prije zakazanog roka. Konstrukcijski radovi su počeli u travnju 2009. Brod je, u suradnji s mornaricom, prošao sva potrebna testiranja. Borbeni sustav uspješno je i potpuno

DCNS

instaliran na brod već nakon tri probna ciklusa na moru, umjesto uobičajenih šest. Dixmude je dan nakon predaje u Toulonu obišao francuski ministar obrane Gerard Longuet i odao priznanje svima koji su sudjelovali u brzo obavljenom poslu.

16

Vojni poligon "Gašinci"

"Gašinci" su, zbog manje veličine, najbolji za obuku pojedinaca i manjih skupina, ali dojmljiv popis većih vježbi dokaz je da one nisu problem, kako za poligon tako i za djelatnike. Treba istaknuti i da poligon mora biti potpuno sposoban za pružanje logističke potpore svim postrojbama i korisnicima tijekom mnoštva vježbovnih i obučnih događaja te za razne druge aktivnosti

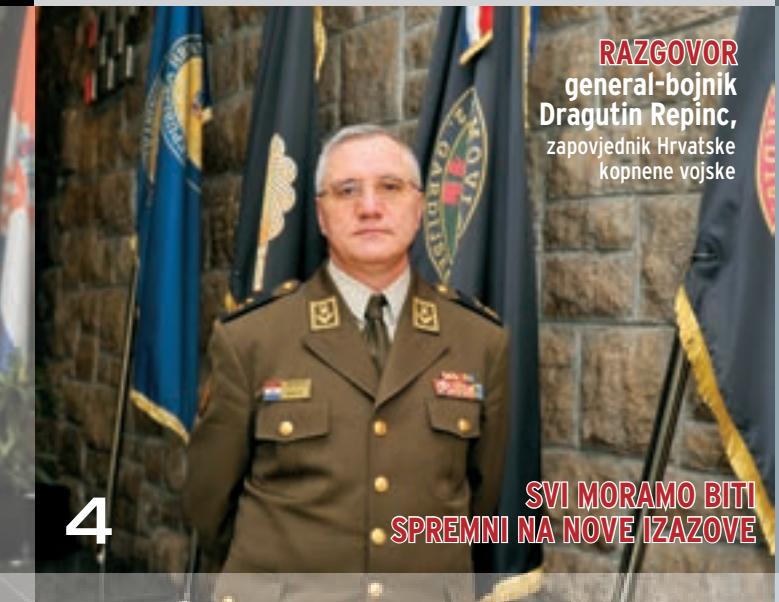
14

Prvi službeni nastup baš u dane priznavanja hrvatske neovisnosti

Orkestar OSRH se tijekom godina mijenjao, rastao, sazrijevalo, dokazivao i potvrđivao u brojnim prilikama i pred najrazličitijim, često vrlo zahtjevnim auditorijem. Danas je on reprezentativan orkestar Republike Hrvatske koji djeluje unutar Zapovjedništva za potporu i okuplja stotinjak glazbenika...

Naslovnicu snimio Josip KOPI

Oni koji su sposobni i radišni, ne moraju se bojati za svoj status bez obzira na to kako će izgledati buduća struktura HKoV-a. Nama u uvom trenutku nedostaje više od tisuću ljudi u odnosu na važeći DPR što znači da za svakoga ima mjesta. Međutim, sustav se ne može hermetički zatvoriti jer oni stariji i oni koji se nisu prilagodili novim uvjetima i standardima profesionalnog razvoja časnika, dočasnika i vojnika, moraju polako odlaziti da bi se otvorio prostor za prijam novih mlađih časnika i vojnika...

4

RAZGOVOR
general-bojnik
Dragutin Repinc,
zapovjednik Hrvatske
kopnene vojske

**SVI MORAMO BITI
SPREMNI NA NOVE IZAZOVE**

MORH i OSRH

- 7 **NOVOSTI IZ MORH-a i OSRH-a**
Posjet Zapovjedništvu HKoV-a
- 8 **NOVOSTI IZ MORH-a i OSRH-a**
Ministar Kotromanović i veleposlanik Foley o obrambenoj suradnji
- 9 **VOJNI POLIGON "GAŠINCI"**
Nova energija u OSRH
- 10 **NOVOSTI IZ NATO-a**
NATO neutralizirao dva piratska broda u Indijskom oceanu
- 12 **OPERACIJA MASLENICA**
Početak pobjedonosnog oslobođilačkog puta

VOJNA
TEHNIKA

- 18 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **VOJNA GEOLOGIJA**
Utjecaj geomorfologije i geologije otoka Okinawa na vojne operacije 1945. godine
- 26 **POVIJEST ORUŽJA**
Neobične ratne sprave

MAGAZIN

- 30 **PODLISTAK - GRADANSKI RATOVI 1945. - 2011.**
Kambodža 1967. - 1998.
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
Dokumenti o odgovornosti Srbije za agresiju na Hrvatsku
- 34 **SVIJET MULTIMEDIJE**
Multimedijalni Nikon D4
- 35 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Laka puškostrojnica BREN Mk.I

RAZGOVOR

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Oni koji su sposobni i radišni, ne moraju se bojati za svoj status bez obzira na to kako će izgledati buduća struktura HKoV-a. Nama u ovom trenutku nedostaje više od tisuću ljudi u odnosu na važeći DPR što znači da za svakoga ima mesta. Međutim, sustav se ne može hermetički zatvoriti jer oni stariji i oni koji se nisu prilagodili novim uvjetima i standardima profesionalnog razvoja časnika, dočasnika i vojnika, moraju polako odlaziti da bi se otvorio prostor za prijam novih mladih časnika i vojnika...

general-bojnik Dragutin Repinc,
zapovjednik Hrvatske kopnene vojske

SVI MORAMO BITI SPREMNI NA NOVE IZAZOVE

Iza HKoV-a, najbrojnije sastavnice OSRH-a je 20. godina postojanja i, možemo slobodno ustvrditi, iznimnih postignuća, kako na domaćem tako i na međunarodnom planu. No proces izgradnje i transformacije nikad neće prestati te se uz promjene koje se očekuju u ovoj grani trenutačno radi na prijedlogu nove strukture i ustroja HKoV-a. O spomenutim aktivnostima, ali i onima koje pripadnike HKoV-a očekuju u segmentu obuke, vojnim vježbama u zemlji i izvan granica te sudjelovanju u međunarodnim mirovnim misijama razgovarali smo sa zapovjednikom Hrvatske kopnene vojske general-bojnikom Dragutinom Repincem.

Kako biste ocijenili današnju ulogu, zadaću i važnost HKoV-a, najbrojnije grane OSRH-a?

Temeljna uloga Hrvatske kopnene vojske u obrani suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske se u svojoj biti nije mnogo promjenila od vremena svoga stvaranja prije

dvadeset godina. Jednako se tako nisu mijenjale ni zadaće koje proizlaze iz temeljne uloge HKoV-a. Međutim, promjene međunarodnog okružja, pojava novih sigurnosnih izazova i prijetnji, ulazak RH u punopravno članstvo NATO-a i skoro članstvo u EU, kao i unutarnje promjene strukture i organizacije HKoV-a dovele su do pojave novih zadaća i obveza, kako

U ovom trenutku nalazimo se u procesu integracije naših deklariranih snaga u NATO strukturu i taj će proces završiti za koju godinu; međutim, proces transformacije nikad neće prestati. On možda neće biti vidljiv prema van kroz promjenu ustroja, ali je trajan u odnosu na promjene sustava obuke i izobrazbe, doktrine, personalnog upravljanja, logističke potpore, opremanja i modernizacije i drugih područja.

u zemlji tako i u inozemstvu. Te zadaće traže uvijek nova i veća znanja te praktična iskustva i prisiljavaju sve pripadnike HKoV-a da cijeloživotnim obrazovanjem, civilnim školovanjem, institucionalnim vojnim školovanjem i obukom te samorazvojem budu bolji, sposobniji i spremniji nego što su bili juče.

Pripadnici HKoV-a danas su najbrojniji u međunarodnim misijama i operacijama u kojima na najbolji način promoviraju naše Oružane snage i često se ističe da su najbolji "veleposlanici" naše zemlje...

Potpuno je razumljivo da su pripadnici HKoV-a najzastupljeniji u međunarodnim vojnim operacijama i misijama, ne samo zbog toga što pripadaju najbrojnijoj grani već ponajprije zbog operativnog okružja u kojemu prevladavaju kopnene operacije, poput operacije ISAF u Afganistanu. Uvijek govorim našim pripadnicima koji odlaze u međunarodne operacije i misije da moraju biti vojnici i diplomati. Kao vojnici moraju biti profesionalci

Trenutačno radimo na prijedlogu nove strukture i ustroja HKoV-a, gdje će se najveće promjene dogoditi u Zapovjedništvu za obuku i doktrinu koje će iz svoje dvostrukе uloge operativnog i funkcionalnog zapovjedništva ubuduće imati samo jednu a to je funkcionalno zapovjedništvo koje se jedino bavi obukom djelatnog, ročnog i pričuvnog sastava i razvojem doktrinarskih priručnika za potrebe HKoV-a.

u punom smislu te riječi, ponajprije u odnosu prema dodijeljenim misijama i zadaćama, pridržavajući se propisanih kodeksa ponašanja vojnika te međunarodnoga ratnog prava i pravila djelovanja. Kao diplomati moraju prije svega imati ljudski odnos prema lokalnom civilnom stanovništvu, poštujući etičke i moralne norme te lokalnu kulturu, vjeru i običaje. Dosadašnji rad naših pripadnika i brojne pohvale koje stižu sa svih strana potvrđuju da se naši vojnici upravo tako ponašaju i da s ponosom nose i promiču hrvatsku odoru i hrvatsku zastavu u vrlo složenim i zahtjevnim uvjetima u kojima žive i rade u međunarodnom okružju.

I sami nosite bogata vojnička iskustva s dužnosti zapovjednika UN-ove misije u Indiji i Pakistanu? Koliko vam na sadašnjoj dužnosti pomažu iskustva koja ste stekli?

Iskreno vjerujem da je svako iskustvo dobro, pa i ono negativno. Kada danas razmišljam o svome dvogodišnjem radu u UNMOGIP-u teško mi se prisjetiti negativnih iskustava. Bilo je izazovno, ponekad i relativno opasno, ali rad s pripadnicima UN-a sa svih svjetskih kontinenata, a posebno sa zapovjednicima i pripadnicima dvije vrlo moćne vojske s nuklearnim potencijalom, svakako je ostavio trajan trag u mojoj karijeri. Mislim da sam postao još smireniji i promišljeniji nego što sam bio prije u odnosima s ljudima što je doista važno u organizaciji koja je bremenita ljudskim problemima i sudbinama.

Je li današnji ustroj HKoV-a u skladu sa standardima modernih vojski svijeta i očekuju li se kakve promjene s obzirom na to da proces transformacije i prilagodbe zapravo nikad i ne prestaje?

Teško je govoriti o nekim propisanim standardima modernih vojski jer je pitanje organizacije, strukture i ustroja uvek nacionalna odluka. Postoje svakako iskustva koja se mogu i trebaju iskoristiti, ali prepisivanje nekih modela i obrazaca i njihov transfer iz

jednog okružja u naše nacionalno okružje često može dovesti do više problema nego koristi. Mi se u ovom trenutku nalazimo u procesu integracije naših deklariranih snaga u NATO strukturu i taj će proces završiti za koju godinu; međutim, proces transformacije nikad neće prestati. On možda neće biti vidljiv prema van kroz promjenu ustroja, ali je trajan u odnosu na promjene sustava obuke i izobrazbe, doktrine, personalnog upravljanja, logističke potpore, opremanja i modernizacije i drugih područja. Promjena u HKoV-u će svakako biti što je utvrđeno i nalazima iz Strategiskog pregleda obrane i smjernicama koje proizlaze iz tog dokumenta. Mi trenutačno radimo na prijedlogu nove strukture i ustroja HKoV-a, gdje će se najveće promjene dogoditi u Zapovjedništvu za obuku i doktrinu koje će iz svoje dvostrukе uloge operativnog i funkcionalnog zapovjedništva ubuduće imati samo jednu a to je funkcionalno zapovjedništvo koje se jedino bavi obukom djelatnog, ročnog i pričuvnog sastava i razvojem doktrinarskih priručnika za potrebe HKoV-a.

Normalno da će se te promjene reflektirati na cijelokupan ustroj HKoV-a, uključujući gardijske brigade.

Koliko se odmaknulo s opremanjem vojnika HKoV-a osobnom opremom i naoružanjem hrvatskih proizvođača vojne opreme?

Na tom su području napravljeni veliki pomaci i danas s pravom možemo reći da imamo hrvatskog vojnika s hrvatskom odorom, hrvatskom puškom i pištoljem, hrvatskom kacigom i hrvatskim čizmama. Ono što posebno veseli jest da su ti proizvodi vrhunske kakvoće na svjetskoj razini, prepoznatljivi i sve traženiji na međunarodnom tržištu vojne opreme. Obostrani je interes OSRH-a i naših proizvođača da se postojeći asortiman opreme razvija i širi te da se naši pripadnici još više opremaju opremom iz domaće proizvodnje.

Kad je riječ o jurišnoj puški VHS, u njezinu su razvoju i testiranju sudjelovali i pripadnici HKoV-a. Kakve su njihove povratne informacije s terena o njezinoj kvaliteti?

Već je probni model puške koji je ispitivan u našim postrojbama ocijenjen vrlo visokim ocjenama u odnosu na slične jurišne puške drugih proizvođača. Odredenim promjenama taktičko-tehničkih zahtjeva i nužnim preinakama otklonjeni su neki manji problemi, kao npr. mogućnost uporabe puške ljevorukih strijelaca. Sada se puške dodatno opremanjuju optičkim ciljnici ma, izrađen je podcijevni bacač 40 mm i neke druge manje preinake nakon kojih možemo reći da imamo iznimno pouzdanu i preciznu pušku

izradenu od vrhunskih materijala vrhunskom tehnologijom. U ovom su trenutku pripadnici naše satnije na Golalu opremljeni puškom VHS i dosad nemamo nikakvih primjedbi na pušku. Nekoliko se komada nalazi u Afganistanu da bi se provela ispitivanja u drugaćnjim borbenim, zemljишnim i vremenskim uvjetima i iz tog područja nemamo nikakvih negativnih saznanja o ponašanju puške.

Kako teće opremanje HKoV-a oklopnim vozilima Patria i njihova primjena u gardijskoj brigadi te obuka?

Dosad je HKoV primio 64 BOV Patria i uskladišto ih u vojarni u Petrinji, a u nekoliko sljedećih dana preuzet ćemo još 10 vozila. Ta su vozila primljena samo na čuvanje, a ne na operativnu uporabu jer je riječ o baznim vozilima bez ugradene temeljne opreme. Pripadnici gardijske motorizirane brigade koji su završili obuku za instruktore, mehaničare i vozače će ubrzo početi s kondicioniranjem i održavanjem vozila. Tako bi 17 potpuno opremljenih vozila s borbenom stanicom 12,7 mm trebalo po fazama doći u brigadu do ožujka ove godine, a namijenjena su za opremanje motorizirane satnije za EUBG II/2012. Ta bi satnija trebala provesti obuku i nacionalnu certifikaciju u ožujku, dok će u travnju zapovjedništvo satnije i jedan vod biti upućeni na vježbu u Njemačku. Osim toga, predviđeno je da s jednim vodom te satnije sudjelujemo i u MVV Immediate response potkraj svibnja i početkom lipnja, dakle prije nego što EUBG uđe u stand-by razdoblje 1. srpnja. S obzirom na kratkoču vremena i složenost obuke, zatražili smo da nam se za obuku dodijele bazna vozila koja ćemo vratiti čim pristignu opremljena vozila za EUBG.

Kako ocjenjujete infrastrukturni razvoj vojnih poligona HKoV-a?

Vojni poligoni "Eugen Kvaternik" Slunj i "Gašinci" su u svim našim dokumentima prepoznati kao prioriteti u razvoju smještajne i obučne infrastrukture. Razvoj poligona nije uvijek bio dovoljno usklađen tako da se razvijala paralelna obučna infrastruktura na svim poligonima, što nije uvijek bilo racionalno.

Danas s pravom možemo reći da imamo hrvatskog vojnika s hrvatskom orđom, puškom i pištoljem, kacigom i čizmama. Ono što posebno veseli jest da su ti proizvodi vrhunske kakvoće na svjetskoj razini, prepoznatljivi i sve traženiji na međunarodnom tržištu vojne opreme.

Ono što bismo svakako željeli popraviti su stanje i kapaciteti smještajnih objekata na poligonu "Gašinci" jer su nam ondje stalno raspoređene dvije bojne okloplno-mehanizirane brigade. Na slunjskom poligonu je stanje bolje. Mnogo se napravilo na uređenju automatskih streljašta i streljašta za situacijska i instinktivna gađanja, na Slunjju je izgrađeno novo vježbaliste za borbu u naseljenom mjestu i vježbaliste za borbu protiv improviziranih minsko-eksplozivnih sredstava. Ipak, čeka nas mnogo posla u daljnjem razvoju infrastrukture na vojnim poligonima.

Kako ocjenjujete standard smještaja i uvjeta rada vojnika HKoV-a te uređenja vojarni u kojima borave pripadnici HKoV-a?

I u tom su dijelu napravljeni određeni promaci, ali stanje uvijek može i mora biti bo-

lje. Zbog nedostatka finansijskih sredstava za investicijsko održavanje u nekoliko proteklih godina, izgradnja smještajnih objekata zastavila se na dva suvremena objekta u vojarni "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji. Većina smještajnih objekata zadovoljava temeljne uvjete za smještaj i rad vojnika. U većini su vojarni uredene dvorane za vježbanje, a posebno smo ponosni na šest fonolaboratorija za učenje engleskog jezika. S druge strane, neke vojarne, kao što je u Dugom Selu, proglašene su neperspektivnima pa iako vojnici u njima borave, nema većih ulaganja u poboljšanje životnih uvjeta. Nadamo se da ćemo novim Dugoročnim planom razvoja OSRH-a ponovo definirati perspektivne vojne objekte i početi sa sustavnijim i većim ulaganjem u nove infrastrukturne objekte.

OSRH je u stalnom procesu prilagodbici i reformi. Kada je u pitanju ljudski potencijal, kako će se to odraziti na časnički, dočasnički i vojnički kadar HKoV-a, na strukturu kadra i broj ljudi?

Oni koji su sposobni i radišni, ne moraju se bojati za svoj status bez obzira na to kako će izgledati buduća struktura HKoV-a. Nama u ovom trenutku nedostaje više od tisuću ljudi u odnosu na važeći DPR što znači da za svakoga ima mjesta. Međutim, sustav se ne može hermetički zatvoriti jer oni stariji i oni koji se nisu prilagodili novim uvjetima i standardima profesionalnog razvoja časnika, dočasnika i vojnika, moraju polako odlaziti da bi se otvorio prostor za prijam novih mlađih časnika i vojnika. Svatko mora biti svjestan i spreman ulagati u sebe da bi bio spreman na nove izazove.

Kako teće postupak obuke i ocjenjivanja snaga za NRF, a kako za EUBG?

U 2013. godini HKoV u NRF šalje vod za dekontaminaciju i vod Vojne policije. Oba su voda prošla NATO afirmaciju potkraj prošle godine i spremna su za sudjelovanje u NRF-u. Ono što smo dužni napraviti ove godine jest ponovno ocjenjivanje ovih vodova jer se ocjenjivanje za NRF razlikuje, odnosno zahtjevnije je i složenije od ocjenjivanja za NATO deklarirane postrojbe. S obzirom na rezultate i pohvale NATO tima iz Madrija koji je provodio afirmaciju vodova, siguran sam da će i afirmacija za NRF proteći bez nekih većih problema. O EUBG sam govorio već prije, uz napomenu da su izrađeni konačni popisi osoblja, izrađeni i odobreni planovi obuke i vježbi u RH i inozemstvu, tako da i u tom dijelu ne očekujem veće probleme. ■

Posjet Zapovjedništvu HKoV-a

Ministar obrane Ante Kotromanović u pratnji načelnika Glavnog stožera general-pukovnika Drage Lovrića posjetio je 13. siječnja Zapovjedništvo Hrvatske kopnene vojske (HKoV) u Karlovcu. Uz zamjenike načelnika Glavnog stožera general-pukovnika Slavka Barića i kontraadmirala Zdenka Simičića, ministra Kotromanovića je dočekao zapovjednik HKoV-a general-bojnik Dragutin Repinc. General Repinc je ministru Kotromanoviću predstavio zapovjednike postrojbi te prezentirao ustroj i razmještaj HKoV-a. Predstavio je i personalnu raščlambu po standardima profesionalnog razvoja za pripadnike HKoV-a, zatim stanje u opremanju, modernizaciji i infrastrukturi, aktivnosti u sudjelovanju pripadnika HKoV-a u međunarodnim vojnim operacijama, kao i prioritete u radu HKoV-a u sljedećem razdoblju. U prezentaciji se posebno osvrnuo na sustav obuke, certificiranje postrojbi, aktivnosti u ispunjavanju Ciljeva snaga te pripreme za

Snimio Tomislav BRANDT

Snimio Josip KOPI

sudjelovanje pripadnika HKoV-a u borbenoj skupini Europske unije (EUBG). Ministar obrane je zahvalio na prezentiranom, posebno istaknuvši da je dobio realno i korektno izvješće o aktivnostima HKoV-a, te je naglasio važnost unapređenja obuke, ali i pripreme postrojbi za sve zadaće koje se od njih traže. Dodao je da će Ministarstvo obrane u kratkom roku izraditi potrebne izmjene zakonske regulative iz područja obrane, ali i da administrativni dio MORH-a treba biti brži, efikasniji te pratiti aktivnosti i potrebe Oružanih snaga. Pritom je najavio da se radi na novom ustroju MORH-a i Glavnog stožera što će voditi k smanjivanju administrativnog dijela cijelog sustava. Osim Zapovjedništva HKoV-a, ministar Kotromanović obišao je i Dom OS "Zrinski" te streliste "Jamadol" u Karlovcu.

OJI

Snimio Josip KOPI

Predavanje predsjednika Josipovića na HVU

Predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH-a Ivo Josipović održao je 17. siječnja na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" predavanje za polaznike četrnaestog naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić".

Predsjednika Josipovića, u čijoj je pratnji bio njegov savjetnik za obranu Zlatko Garešić, na Hrvatskom vojnem učilištu dočekali su zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH-a general-pukovnik Slavko Barić, o.d. ravnatelj HVU-a brigadni general Slaven Zdilar te zapovjednik Ratne škole "Ban Josip Jelačić" brigadir Antun Čičak.

Predavanje o međunarodnom ratnom pravu organizirano je u sklopu predmeta Međunarodni odnosi, čiji je nositelj general-pukovnik Slavko Barić i četvrtu je u nizu predavanja koje je predsjednik Josipović održao polaznicima škola HVU-a.

L. P.

Snimio Tomislav BRANDT

Ministar Kotromanović i veleposlanik Foley o obrambenoj suradnji

Ministar obrane Ante Kotromanović primio je 11. siječnja u nastupni posjet veleposlanika Sjedinjenih Američkih Država (SAD) u Republici Hrvatskoj Jamesa B. Foleyja. Pritom je zahvalio na potpori koju SAD pruža Republici Hrvatskoj, pri čemu je istaknuo da je SAD naš strateški partner, izrazivši želju da suradnja dviju zemalja u sljedećem razdoblju bude na još višoj razini. U razgovoru s američkim veleposlanikom ministar je rekao da nova Vlada i on kao čelnici čovjek Ministarstva obrane imaju jasnu viziju razvoja obrane, odnosno prioriteta obrambenog resora. Istaknuo je trenutačne aktivnosti u radu na novom ustroju MORH-a i njegovu osvremenjavanju, zatim rad na novim strateškim dokumentima (Strategija nacionalne sigurnosti, Strategija obrane, Dugoročni plan razvoja te Strateški pregled obrane) kao i na aktivnostima vezanim uz izmjene zakonske regulative na području obrane. Veleposlanik Foley je čestitao ministru Kotromanoviću na imenovanju, složivši se da uvijek postoji mogućnost za još boljom suradnjom te je istaknuo da je SAD pružao i pružat će potporu Hrvatskoj koja, po njima, ima važnu ulogu u regiji. Posebno je istaknuo da SAD čjeni hrvatski doprinos u misijama ISAF u Afganistanu i KFOR na Kosovu, napomenuvši da SAD sa svojim strateškim partnerima imaju odgovornost za globalnu sigurnost, iako su i SAD suočene s gospo-

darskim izazovima, ali i proračunskim rezovima u području obrane. No, unatoč tomu, Foley je izradio uvjerenje da te okolnosti neće znatno utjecati na suradnju SAD-a i Hrvatske na obrambenom planu. Ministar Kotromanović i veleposlanik Foley još su razgovarali i o aktivnostima dviju zemalja u međunarodnim mirovnim misijama kao i obrambenoj suradnji u 2012. godini.

OJI

Snimio Josip KOP

Radni sastanak načelnika GS-a

Načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske general-pukovnik Dražko Lovrić 11. siječnja susreo se s načelnikom Generalštaba Vojske Srbije general-potpukovnikom Ljubišom Dikovićem na teritoriju Republike Srbije. Tijekom radnog susreta raz-

mijenjena su mišljenja i iskustva iz sudjelovanja u međunarodnim operacijama i misijama te izrade dugoročnih planova razvoja Oružanih snaga. Razgovaralo se i o situaciji u regiji te o bilateralnoj vojnoj suradnji s naglaskom na planu za 2012. godinu.

OJI

“Krila Oluje” među najboljim fotografijama Courier maila

Fotografija akrogrupe “Krila Oluje” koja djeluje u Eskadrili aviona 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a u vojarni “Zemunik” izabrana je među najbolje 52 fotografije u 2011. godini po izboru australskog Courier maila. Autor fotografije je Mišo Lišanin, a nastala je prigodom nastupa “Krila Oluje” na Jarunu 28. svibnja 2011. u sklopu obilježavanja 20. obljetnice hrvatskih Oružanih snaga.

M. KARAČIĆ

Uvježbavanje sposobnosti zračnih kontrolora na Slunju

Na vojnom poligonu “Eugen Kvaternik” na Slunju provodi se zajedničko uvježbavanje sposobnosti prednjih zračnih kontrolora te bliske zračne potpore koje zajednički izvode Hrvatska kopnena vojska (HKoV) te zrakoplovstvo Sjedinjenih Američkih Država za Europu (USAFE). Riječ je o aktivnosti u realizaciji ciljeva snaga pod nazivom “Taktička grupa za zračnu kontrolu” u kojoj sudjeluju pripadnici Oružanih snaga RH, a kojom se razvijaju dodatne sposobnosti OSRH-a kao i

jačanje strateškog saveznštva sa SAD-om u sklopu NATO-a. Ovojedno uvježbavanje nastavak je spomenutih vježbovnih aktivnosti pripadnika OSRH-a i pripadnika zrakoplovstva Sjedinjenih Američkih Država za Europu koje su se već prije, tijekom protekle dvije godine, provodile u nekoliko faza na slunjskom vojnom poligonu. Uvježbavanje, kao i prije, uključuje lociranje i simulaciju djelovanja na ciljeve na zemlji.

VOJNI POLIGON "GAŠINCI"

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Specijalistička obuka mladih vojnika HKoV-a, posljednji *filter* prije odlaska u postrojbe, svojom zahtjevnošću prelazi onu iz dana dragovoljnog ročništva. Ono što je prije usvojeno, treba proširiti i dograditi, a usput steći i nova znanja i vještine

NOVA ENERGIJA U OSRH

Za sve mlade ljude koji žele postati vojnici, potpis na Ugovor o prijemu u djelatnu vojnu službu formalni je korak koji ispunjava njihove početne ambicije. No završeni dragovoljni vojni rok, te spomenuti potpis, tek su prvi koraci koji trebaju pridonijeti formiranju pravog profesionalca. Pravim početkom nazvali bismo dan kada vojnik dobije raspored i odlazi u svoju prvu postrojbu, no do tog trenutka predstoji još jedan važan korak - specijalistička obuka. Kad je riječ o Hrvatskoj kopnenoj vojski, obuka mladih vojnika provodi se na poligonu "Gašinci" i u Đakovu, a vode je iskusni časnici i dočasnici-instruktori iz Obučne bojne Pješačke pukovnije ZOD-a. U početku se specijalistička obuka provodila jedino za vojno-stručnu specijalnost pješaštvo. U međuvremenu je ona proširena i danas se oni koji su nedavno potpisali Ugovor, obučavaju i za druge specijalnosti: topništvo, oklopništvo i protuoklopništvo.

Aktualni ciklus obuke krenuo je početkom prosinca. Obuka traje 40 (za pješaštvo) do 50

radnih dana (za ostale specijalnosti). Posljednji *filter* prije odlaska u postrojbe pokušat će proći 188 vojnika i 8 vojnikinja. Specijalistička obuka svojom zahtjevnošću prelazi onu iz dana dragovoljnog ročništva. Ono što je prije usvojeno, treba proširiti i dograditi, a usput steći i nova znanja i vještine.

Naša ekipa posjetila je sredinom siječnja kandidate koji se obučavaju za pješaštvo na poligonu "Gašinci". Njih 40 vježbalo je instinktivno i situacijsko gađanje na odgovarajućim strelištima služeći se pištoljima HS 2000 i puškama AK-47. Svi predviđeni postupci, sve mjere sigurnosti, svi elementi vojničkog ponašanja i ophodenja poštuju se do najsitnijeg detalja. Prije svega to je zasluga obučnog kadra, koji ne želi dati mjesta ni najmanjoj improvizaciji, ali i mladih vojnika koji su svjesni ozbiljnosti obuke s vatrenim oružjem.

Kod ove skupine postoji visoka razina motiviranosti, koja je najbitnija da se obuka usvoji, rekao nam je natporučnik Andelko Rimac, zapovjednik 1. satnije Obučne bojne. "Mnogi

Vojnikinja Sanja Rožanković

Djevojku iz Velike Gorice odmahena je privlačio vojnički poziv, "puške, borbe, trčanje, ratni filmovi". Odsluženi dragovoljni vojni rok u Požegi tu je privlačnost samo pojačao. No svakako je bitna i obiteljska crta: "U vojsci su bili i mama i tata i djed", smije se Sanja. Specijalistička obuka je zahtjevna, ali i "zanimljiva, više je gađanja i hodnji". Sve skupa "nije naporno, iako ima i takvih trenutaka". Sanja gleda i u budućnost, želi upisati fakultet i postati časnica.

su se odmah raspitivali o mogućnostima u vojničkoj karijeri, obuci, napredovanju...Oni sebe vide u ovom pozivu i žele se usavršavati", ističe Rimac. Prepoznaju li se već budući najbolji vojnici, pitamo. U ovoj fazi još je teško donositi zaključke, dobivamo odgovor, jer mnogo se tu segmenata uzima u obzir, a gađanje, kojem smo nazočili, tek je jedan.

Brojka od 196 vojnika na obuci prilično je visoka. Koliko će ih uspjeti, još se ne zna, ali sigurno je da će ovi mladi ljudi u OSRH "donijeti novu energiju i mladost koja će dopuniti znanje i iskustvo koje već imamo", zaključak je natporučnika Rimca. ■

Vojnik Aleksandar Pintar

Kad je ukinut redovni vojni rok, Pintaru je u želji da postane vojnik preostala mogućnost dragovoljnog služenja. Uspio je u svojoj nakani i zadovoljan onime što je uspješno prošao, "odlučio je nastaviti dalje i prihvatići poziv". Osim u obuci, Pintar uživa i u odličnoj atmosferi među vojskom. Ogulinac je vrlo ambiciozan i siguran u svoje mogućnosti; jednoga dana vidi se u Vojnoobavještajnoj bojni.

Kandidati koji se obučavaju za pješaštvo tijekom uvježbavanja instinktivnog i situacijskog gađanja pištoljem HS 2000 i puškom AK-47

Lana KUNIĆ, foto NATO

NATO neutralizirao dva piratska broda u Indijskom oceanu

Dva NATO-ova broda koja su se potkraj prošloga tjedna borila protiv pirata u Indijskom oceanu, neutralizirali su dva piratska broda. Kako je objavio NATO, za te se brodove sumnjalo da ih rabe somalski pirati u vođenju napada. U priopćenju ističu da je riječ o dvije odvojene operacije, a tijekom koje je jedan od brodova zaustavljen na južnoj obali Omana, dok se drugi incident dogodio u

subotu blizu somalske obale, a riječ je o iranskom brodu. Inače, dvadeset pet pirata je na tom iranskom brodu držalo četrnaest članova posade, pet Iranaca i devet Pakistanaca. Tijekom akcije dansi su vojnici pucnjavom opomenuli i zaustavili brod koji se do tada odbijao zaustaviti. Pošto je NATO zaustavio brod, dvadeset pet somalskih pirata je

zadržano na danskom brodu do sudskog procesa. Kad su pirati neutralizirani, ostatak posade dobio je pristup telefonima, da bi mogli obavijestiti rodbinu da su pušteni te da napokon mogu nastaviti svoje putovanje. Prije ovog presretanja, točnije 6. siječnja bilo je posla i za jedan drugi brod NATO-ove misije borbe protiv pirata, Ocean Shield. Naime, USS Carnay američke mornarice presreo je indijski brod u moru kod Omana na kojem je devet pirata u zatočeništvu držalo posadu. Posadi je ponuđena pomoć, a kad je završena akcija NATO-a, dopušteno im je i da nastave sa svojom regularnom rutom.

U sklopu nove obrambene strategije SAD povlači 7000 vojnika iz Europe

U sklopu nove obrambene strategije i mjera štednje koje pogadaju proračun Pentagona, SAD će povući oko 7000 od 81 000 američkih vojnika razmještenih u Europi, najavio je potkraj prošloga tjedna ministar obrane Leon Panetta. Naime, odlučeno je da će

Američki ministar obrane Leon Panetta

Pentagon povući dvije od četiri borbene brigade kopnene vojske s bazom u Europi, što je otrilike 7000 ljudi. Još uvijek nije precizno najavljeno o kojim je postrojbama riječ. Ova je odluka donesena kao dio nove američke obrambene strategije koju je početkom siječnja predstavio predsjednik Barack Obama. Naime, kako je tada najavio, strateški prioriteti odnositi će se na azijsko-pacifičku regiju kao i na Bliski istok. Novom strategijom tijekom sljedećih deset godina planira se uštedjeti 487 milijardi dolara.

Prema riječima glasnogovornika Pentagona Georgea Littlea, ministar i drugi visoki dužnosnici Pentagona temeljito su se konzultirali s europskim saveznicima glede novog strateškog smjera. "Naše obveze oko sigurnosti Europe i NATO-a ostaju iste", izjavio je glasnogovornik Pentagona. Prema podacima Pentagona 81 000 američkih vojnika stacionirano je u Europi, a među njima je 41 000 vojnika kopnene vojske, a koji su većinom razmješteni u bazama u Njemačkoj.

Tranzicija u Afganistanu

Visoki civilni predstavnik NATO-a, veleposlanik Simon Gass

O nastavku procesa tranzicije u Afganistanu kao i svim važnim pitanjima koja se tiču te misije u ovoj godini za NATOchannel tv, govorio je u intervjuu visoki civilni predstavnik NATO-a, veleposlanik Simon Gass. Istaknuo je važnost nastavka procesa tranzicije kao i važnost suradnje s međunarodnim partnerima u svrhu postizanja napretka u svim područjima te zemlje. "To je zahtjevan zadatak, no o

njemu će biti riječi i na konferenciji koji će se ove godine održati u Tokiju", najavio je Gass. Ove godine također će se, i to u svibnju, održati i samit u Chicago, koji će se od 1999., ponovno održati u SAD-u. "Mislim da ćemo ondje dobiti više detaljnijih odgovora na pitanja o odnosu NATO-a i Afganistana i to pošto se proces

tranzicije dovrši 2014. godine. Obratit ćemo pozornost i na pitanja poput onih kako će međunarodna zajednica pomoći i finansijski poduprijeti afganistske snage sigurnosti u sljedećih nekoliko godina. To nije samo odgovornost NATO-a već je za to odgovorna i cijela međunarodna zajednica", kazao je Gass. Govoreći o obuci afganistskih snaga sigurnosti kazao je da je cilj do listopada ove godine imati 352 000 obučenih policajaca i vojnika. Gass se osvrnuo i na medijske natpise o postizanju mirovnih pregovora s talibanima te je rekao da je svaki potez koji bi mogao dovesti do postizanja političkog procesa, dobrodošao. Osvrnuvši se na svoj posao u Afganistanu, kazao je da je on izazovan, no i da osjeća da je postignut napredak. "Iako je ispred nas mnogo izazova, vjerujem u pozitivan ishod", zaključio je Gass.

Znate li ...
NATO pridonosi međunarodnim naporima u borbi protiv piratstva na Rogu Afrike od prosinca 2008.

OPERACIJA MASLENICA

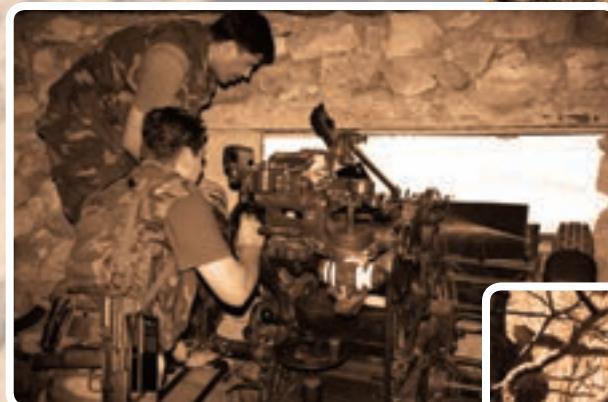
Priredio Željko STIPANOVIĆ, Fotoarhiva HVG-a

Operacija je planirana i provedena pod kodnim nazivom "Gusar", a započela je 22. siječnja ujutro u 7.05 sati. Gardijske postrojbe čija se uloga pokazala ključna, dovođene su s veće udaljenosti i uvedene u borbu iz pokreta. Operacija je bila intergranska, što znači da su prvi put sudjelovale sve tri grane Hrvatske vojske. U operaciji je oslobođeno cijelo područje "ružičaste zone" u zadarskom zaleđu i osiguran prostor Novskog ždrila strateški bitan za spajanje hrvatskog sjevera i juga

Svakodnevna raketiranja gradova, uništanje imovine, brojne civilne žrtve – sažetak je taktike koju je neprijatelj primjenjivao početkom Domovinskog rata. U tome je među ostalim rabio i opremu i naoružanje oteto od pripadnika Teritorijalne obrane iz Hrvatske. Uz inertnost postrojbi međunarodne zajednice, napadi na hrvatske gradove bili su sve intenzivniji i situacija je iz dana u dan postajala sve teža. No, kada bi se sukobi premjestili na bojišnicu i kada bi neprijatelj pred sobom imao postrojbe

Neprijatelj je bio toliko iznenađen započetom operacijom da su svi ciljevi ostvareni u samo 72 sata

Hrvatske vojske koje su započele pružanje organiziranog otpora, agresor bi bilježio poraz za porazom. Zato će ostati zapamćeno da je neprijatelj tijekom Domovinskog rata u gotovo svakom sukobu s Hrvatskom vojskom izgubio, premda je u početku bio daleko bolje opremljen i naoružan.

Operacijom Maslenica neprijatelj je doživio prvi veći poraz u nizu onih koji će uslijediti do potpunog sloma, premda je snagu postrojbi Hrvatske vojske već osjetio i u jesen 1991. na području zapadne Slavonije (akcije Orkan i Otkos), a jednako tako i sljedeće godine u akcijama deblokade dubrovačkog zaleđa.

Zato i možemo reći da je ta operacija označila svojevrsnu prekretnicu u dotadašnjem ratovanju pokazavši spremnost i odlučnost

hrvatskog čovjeka za ostvarenje potpuno slobodne i samostalne hrvatske države. Upravo na području Novskog ždrila neprijatelj je želio ostvariti svoj naum o presijecanju Hrvatske. Budući da je sjever i jug Hrvatske bio prometno i gospodarski odvojen, a Srbi s okupiranog područja nisu pristajali ni na kakve mirovne inicijative, hrvatsko državno vodstvo nije imalo izbora nego donijeti odluku o pokretanju operacije ograničena dometa.

Uspjeh u samo 72 sata

Neprijatelj je bio toliko zatečen da su hrvatske snage već nakon 72 sata ostvarile glavne ciljeve operacije. Prvoga dana oslobođeni su Rovanska, Maslenica, Novsko ždrilo, Podgradina, Islam Latinski, Islam Grčki i Kasić, a sljedećih dana Babindub, zračna luka Zemunik, Crno, Murvica, Smoković, Paljuv, dijelovi Škabrnje i Podgradine, a strateški iznimno važno bilo je preuzimanje nadzora

POČETAK POBJEDONOSNO

OSNOVNE KARAKTERISTIKE OPERACIJE MASLENICA:

- napadna operacija trajala je tri dana
- postrojbe su uvedene iz pokreta u napad
- izražena je jasna odlučnost postrojbi te odlučnost i smjelost zapovjednika postrojbi
- zapovjednici postrojbi su prvi isli ispred postrojbi
- aktivno sudjelovanje časničkog i dočasničkog kadra u izravnom bojnom djelovanju
- postignuto je operativno iznenađenje, neprijatelj nije očekivao toliko respektabilne snage, poglavito ne na Velebitu
- po svom karakteru može se svrstati u integralnu operaciju, gdje prvi put sudjeluju zajedno snage KoV-a, HRM-a i HRZ-a
- izražena je pozitivna koordinacija borbenih sustava (logistika, inženjerija, topništvo...)
- stvoreni su uvjeti za daljnje napade

nad širim područjem Velike i Male Bobije, Tulovih greda i Malog Alana na Velebitu odakle su hrvatske snage mogle nadzirati Obrovac i Gračac.

Premda su glavni ciljevi operacije ostvareni u tako kratkom razdoblju, zbog pritiska međunarodne zajednice i prijetnji sankcijama 25. siječnja je zaustavljeno napredovanje pripadnika Hrvatske vojske nadomak Obrovca i Benkovca. To su neprijateljske snage iskoristile da dovuku pojačanja i izvedu protunapad, pa su snažnije borbe za dostignute crte potrajale još 2-3 dana. Njihov napad je odbijen uvođenjem svežih hrvatskih snaga koje su helikopterskim desantom prebačene iz Slavonije.

Obrana brane Peruća

Pri završetku operacije Maslenica na sinjskoj bojišnici provedena je oslobođilačka akcija Hrvatske vojske na brani Peruća čime je konačno otklonjena prijetnja neprijatelja da će srušiti branu na Peruckom jezeru. Naime, u znak odmazde zbog pretrpljenih gubitaka

Operacija Maslenica potvrdila je potreban stupanj spremnosti i organiziranosti postrojbi Hrvatske vojske

pobunjeni Srbi su 27. siječnja zaprijetili da će branu srušiti. Njihove paravojne postrojbe upale su na prostor Peruće odakle su protjerale kenijske snage Unprofora i preuzele položaje na Alebića kuli. Potom su srušili most, koji je bio dio sustava brane, s koničnom namjerom da s 30 tona eksploziva miniraju i sruše cijelu branu. Hrvatske snage koje su bile raspoređene na tom području tijekom večeri su se organizirale, te uz nevelika pojačanja pristigla tijekom noći, ujutro 28. siječnja sprječili su neprijateljski

Postrojbe su iz pokreta uvedene u napad

pokušaj pješačkog probaja prema Biteliću. U 10.15 sati neprijateljske snage su aktivirale postavljeni eksploziv na brani namjeravajući njezinim rušenjem stvoriti veliki vodeni val (460 milijuna prostornih metara), koji bi potopio sve što se nalazi u donjem toku rijeke Cetine. Naboji su eksplodirali, ali brana unatoč teškim oštećenjima nije popustila, što je sprječilo katastrofu velikih razmjera. Odmah nakon detonacije, postrojbe HV-a su krenule u napad i ubrzo ovladale kompletnim područjem oko brane te izbile na planiranu crtu. Čim je to postignuto, pristupilo se utvrđivanju i sanaciji oštećenja brane Peruća, jer je prijetila kompletnim urušavanjem.

Postignutim uspjesima hrvatskom je narodu vraćena nada i dostojanstvo, a neprijatelju je već tada postalo jasno koliko je Hrvatska vojska i organizacijski ali i u opremljenosti ojačala. Operacija Maslenica potvrdila je potreban stupanj spremnosti i organiziranosti postrojbi Hrvatske vojske za nove akcije oslobađanja cjelokupnog teritorija Republike Hrvatske koje su ubrzo uslijedile. ■

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Davor KIRIN

Orkestar OSRH se tijekom godina mijenjao, rastao, sazrijevao, dokazivao i potvrđivao u brojnim prilikama i pred najrazličitijim, često vrlo zahtjevnim auditorijem. Danas je on reprezentativan orkestar Republike Hrvatske koji djeluje unutar Zapovjedništva za potporu i okuplja stotinjak glazbenika...

Prvi službeni nastup baš u dane priznavanja hrvatske neovisnosti

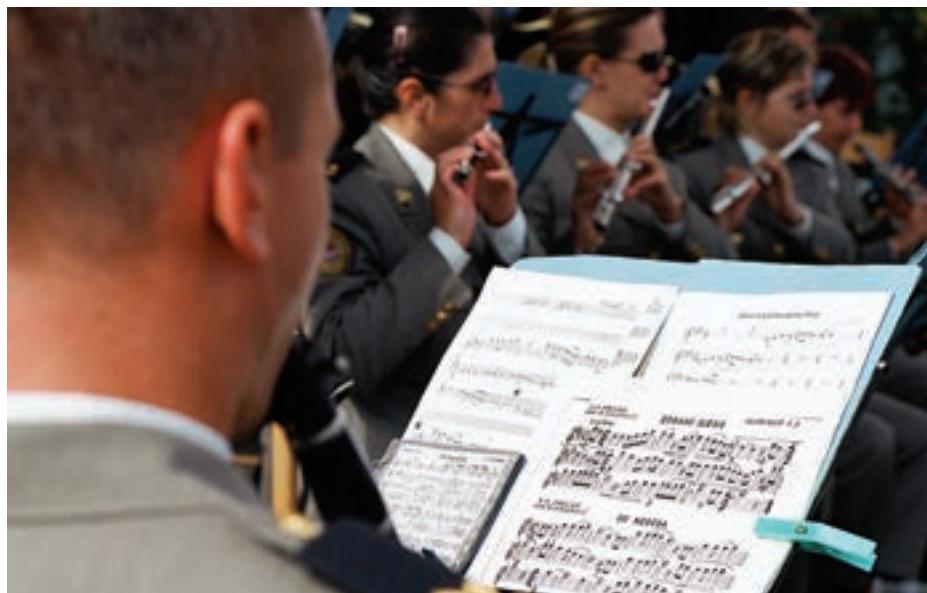
Potkraj 2011. godine napunilo se dvadeset godina postojanja i uspješnog rada Orkestra Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Njegov prvi javni nastup bio je 20. prosinca 1991., na prigodnom programu u povodu preuzimanja novozagrebačke vojarne "Croatia" koja je do tada bila pod nadzorom JNA.

Nedugo zatim, 17. siječnja 1992., upravo u

Uz prvog šefa-dirigenta Mladena Tarbuka koji je u Orkestru djelovao do 2000. godine i stalne goste dirigente Dragana Sremca i Tomislava Uhlika, Orkestrom OSRH-a su do sada ravnali brojni cijenjeni dirigenti: Uroš Lajović, Miljenko Prohaska, Pavle Dešpalj, Nikša Bareza, Vjekoslav Šutej, Krešimir Šipuš, Walter Hilgers itd.

Orkestar OSRH-a danas djeluje pod vodstvom zapovjednika i dirigenta Miroslava Vukovojca Dugana te pod umjetničkim vodstvom šefa-dirigenta Tomislava Fačinija

Simfonijski puhački orkestar profilirao se za klasičan repertoar koji čine originalne skladbe za puhače, hrvatske praizvedbe djela svjetske glazbene baštine, djela suvremenih skladatelja i praizvedbe hrvatskih autora

danim kada su Republici Hrvatskoj sa svih strana pristizala priznanja njezine neovisnosti, Orkestar OSRH-a imao je i svoj prvi službeni, protokolarni nastup.

U vremenu koje je slijedilo, Orkestar je na svoj način sudjelovao u teškim, ratnim godinama i događanjima toga vremena: smjenjivali su se nizovi protokolarnih nastupa i još dulji nizovi nastupa po ratištima diljem Hrvatske.

“Što se događa s muzama dok grme topovi? Čega se pro sjetite kada se prisjećate početaka?”, pitamo zapovjednika Orkestra, dirigenta Miroslava Vukovoja Dugana, a on kaže: “Sjećam se da su tadašnji nastupi bili spoj pravog, profesionalnog izazova i snažnog patriotskog naboja. I sjećam se osjećaja ispunjenosti i zadovoljstva, svi u Orkestru smo se tako osjećali.”

Orkestar se tijekom godina mijenjao, rastao, sazrijevao, dokazivao i potvrđivao u brojnim prilikama i pred najrazličitijim, često vrlo zahtjevnim auditorijem. Danas je on reprezentativan orkestar Republike Hrvatske

koji djeluje unutar Zapovjedništva za potporu, okuplja stotinjak glazbenika među kojima je 80 posto

visokoobrazovanih, a sastoji se od Simfoniskog puhačkog orkestra čije je sjedište u Zagrebu, te Orkestra Hrvatske ratne mornarice i Klape Hrvatske ratne mornarice “Sveti Juraj” čije je sjedište u Splitu. Ispunjavajući svoje osnovne, protokolarne zadaće, ovi glazbenici godišnje nastupe više od 150 puta, no potpuna slika svestranosti i angažiranosti Orkestra dobiva se tek ako se tome pridodaju i stalne aktivnosti vezane uz njihovu koncertnu i obučnu djelatnost. Pritom se Simfonijski puhački orkestar profilirao za klasičan repertoar koji čine originalne skladbe za puhače, hrvatske pravzadbe djela svjetske glazbene baštine, djela suvremenih skladatelja i pravzadbe hrvatskih autora, dok je Orkestar HRM-a svoju prepoznatljivost oblikovao na repertoaru koji naglašava specifičnu ljepotu dalmatinskog melosa u sklopu hrvatske glazbene baštine. Istodobno, Klapa HRM-a “Sveti Juraj”, svojim je repertoarom i obradama klapskih pjesama otvorila put prema najširoj javnosti i više puta potvrdila da joj je mjesto u samom vrhu klapskog pjevanja. ■

Tijekom dva desetljeća postojanja, uz ispunjavanje redovitih protokolarnih aktivnosti, Orkestar OSRH-a sudjelovao je i na brojnim koncertnim i festivalskim događanjima u zemlji i inozemstvu. Tako su nastupali na Varaždinskim baroknim večerima, Međunarodnoj glazbenoj tribini u Opatiji 1996., 1997. i 2011. godine, sudjelovali su u programu otvorenja Dubrovačkog ljetnog festivala 1997. i 1998., a dali su i svoj doprinos euharistijskim slavlјima prilikom dolaska pape Ivana Pavla II. u Zagreb 1995. i 1998. godine. Orkestar je 1997. godine gostovao u Budimpešti i na internacionalnom festivalu Moskovska jesen, na Daniма hrvatske glazbe u Beču nastupio je 2008. i 2010. godine, a uspješno je nastupao i na mnogobrojnim međunarodnim festivalima vojnih orkestra u Kölnu, Berlinu, Albertvilleu, Neuchatelju, Stuttgartu, Salzburgu, Hannoveru, Karlsruheu, Debrecenu, Saumuru itd. gdje je svojim koreografiranim nastupima redovito izazivaooduševljenje publike.

Osim brojnih snimki za Hrvatsku radio-televiziju, Orkestar je snimao i za diskografsku kuću Honey Rock, dok je Klapa izdala velik broj zapaženih nosača glazbe za razne izdavače. Simfonijski puhački orkestar OSRH-a dobitnik je hrvatskih glazbenih nagrada - diplome Milka Trnina za vrhunske glazbene domete u 1997. godini te nagrade Vatroslav Lisinski 1998. za izvođenje hrvatskih skladatelja.

Orkestar OSRH-a imao je svoj prvi službeni, protokolarni nastup 17. siječnja 1992., upravo u danima kada su Republici Hrvatskoj sa svih strana pristizala priznanja njezine neovisnosti.

PREDSTAVLJAMO

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

“Gašinci” su, zbog manje veličine, najbolji za obuku pojedinaca i manjih skupina, ali dojmljiv popis većih vježbi dokaz je da one nisu problem, kako za poligon tako i za djelatnike. Treba istaknuti i da poligon mora biti potpuno sposoban za pružanje logističke potpore svim postrojama i korisnicima tijekom mnoštva vježbovnih i obučnih događaja te za razne druge aktivnosti

VOJNI POLIGON “GAŠINCI”

Prošle godine na poligonu je u različitim vrstama aktivnosti sudjelovalo gotovo 15 000 pripadnika OSRH

Uz poligone “Eugen Kvaternik” kod Slunja i “Crvena zemlja” kod Knina, “Gašinci” su najekspahiranije obučno-vježbovno postrojenje Hrvatske kopnene vojske. Dobar ugled poligon, smješten uz istoimeni selo 14 kilometara od

Namjena poligona

- Izvođenje obuke na traci zakљučno sa satnjom
- Izvođenje taktičkih vježbi zakљučno s bojnom
- Izvođenje taktičkih vježbi s bojnim gađanjem desetinavod-satnja
- Provedba pripremnih i bojnih gađanja iz pješačkog i protuoklopнog oružja, gađanja ručnom bombom, topničkim i tenkovskim oružjem
- Provedba pojedinačne i zajedničke obuke postrojbi
- Provedba obuke postrojbi za MVO.

Đakova, je stekao zahvaljujući održavanju mnogih velikih vježbi OSRH-a, kao i međunarodnih vježbi (Guardex, Hrvatski ponos, Black Bear, Adriatic Aurora...), ali i nizu manjih vježbovnih i obučnih događaja zbog kojih je poligon u stalnom pogonu.

Geografija poligona

Vojni poligon “Gašinci” podijeljen je na dvije cjeline. U istočnoj cjelini smješteno je Zapovjedništvo, vježbališta, taborski prostori i sportski tereni, a u zapadnoj cjelini nalaze se objekti za obuku. Poligon zauzima površinu od 3 263,60 hektara, od čega je cca 2 100 hektara prostor vježbališta i strelišta. Dimenzije poligona su 7,5x5 kilometara. Najviša visinska kota na poligonu je Ikona (265 mm), a najniža je visine 102 mm.

Doprinos Domovinskom ratu

Na “Gašincima” je takav tempo svojevrsna tradicija. Naime, od triju navedenih poligona, jedino je Gašince rabila Hrvatska vojska većim dijelom Domovinskog rata, točnije, od 19. rujna 1991., kad je oslobođen od bivše vojske. Nije trebalo mnogo vremena da sve profunkcionira i sigurno je da su mnogi hrvatski vojnici upravo na tom poligonu stekli znanja i iskustva koja su dovela Hrvatsku do konačne pobjede. Sadašnji zapovjednik poligona, bojnik Miroslav Varžić, svjedok je ratnih vremena na “Gašincima”. Djelatnik poligona postao je još 1993. godine. Do danas je časnik Varžić, pripadnik Pješačke pukovnije Zapovjedništva za obuku i doktrinu (pod čijom je upravom poligon) ondje proveo petnaest godina! “Do 1995. bili smo jedini poligon na kojem je HV mogao raditi veća uvježbavanja gađanja”, prisjeća se Varžić vremena u kojima je trebalo dati prostora i

Streljšta i vježbališta

Na poligonu ima deset različitih streljšta (automatsko pješačko i tenkovsko, streljše za gađanje ručnom bombom, streljše za instinkтивna i situacijska gađanja...) i deset vježbališta (za pješaštvo, protuoklopništvo, PZO, topništvo...).

Zanimljivo je da su u 2011. godini streljšta bila u uporabi 297 dana, njima se koristilo 14 899 pripadnika iz 219 postrojbi, koji su utrošili više od 470 000 komada streljiva.

Na poligonu se redovito provodi i vježba Hrvatski ponos pripadnika OSRH koji se upućuju u misiju ISAF

improvizaciji i kad je poligon služio i kao središte za smještaj prognanika.

Od pojedinca do većih vježbi

Danas se sve promijenilo, kako u ustroju poligona tako i u njegovu funkcioniranju. Od 1. rujna 2011. bojnik Varžić je preuzeo zapovijedanje poligonom, koji ima točno određenu namjenu, sposobnosti i način funkcioniranja. Gašinci su, zbog manje veličine u odnosu na Slunj, najbolji za obuku pojedinača i manjih skupina, ali dojmljiv popis većih vježbi dokaz je da one nisu problem, kako za poligon tako i za djelatnike. Treba istaknuti da poligon mora biti potpuno sposoban za pružanje logističke potpore postrojbama i korisnicima, što uključuje smještaj, prehranu, uporabu nastavnih i obučnih kapaciteta, skladišta, sanitetsko osiguranje i opskrbu pogonskim gorivima. Bojnik Varžić je zadovoljan radom i stručnošću svojih ljudi, koji moraju pratiti intenzivni radni ritam. Pogrešno bi bilo gledati poligon samo kao mjesto vježbi, ne smije se zaboraviti i održavanje "hladnog pogona", mnoštvo redovnih vježbovih i obučnih događaja te razne druge aktivnosti. Dovoljno je spomenuti da je samo u 2011. na "Gašincima"

zabilježeno 42 000 noćenja.

Nadalje, pri odvijanju bilo kakvih vježbovno-obučnih događaja, primarna zadaća Zapovjedništva poligona jest koordinacija, navodi

Varžić. Ona se može provesti unutar jednog većeg događaja, ali zapravo se radi gotovo svakoga dana. Naime, događaja je uglavnom više istodobno (bude ih i desetak dnevno) i svakoga se poslijepodneva u Zapovjedništvu određuje mjesto i vrijeme u kojima će se određena obuka provoditi i određena postrojba nalaziti. To nije bitno samo zbog usklađivanja nego prije svega zbog sigurnosnih standarda.

Bojnik Miroslav Varžić, zapovjednik poligona

17

Ekološka svijest

"Gašinci" su u velikom dijelu svojevrsni prirodni rezervat. Unutar poligona nalazi se ograđeni lovački gater veličine cca 400 hektara u kojem pribiva raznovrsna divljač. Na poligonu postoji pročišćivač otpadnih voda "putoks" u kojem se sve otpadne vode pročišćavaju i vraćaju u prirodu u čistom stanju. Uoči aktivnosti, sve korisnike poligona upozorava se na potrebne mjere zaštite okoliša.

Riječi hvale bojnik Varžić ima i za odnose s lokalnom zajednicom. Poligon je gotovo naslonjen na selo i dobri odnosi su u obostranom interesu. Isti je slučaj i s državnim tijelima, poput MUP-a, Hrvatskih šuma...

Nakon razgovora s bojnikom, krenuli smo u obilazak poligona, tijekom kojeg smo naišli na više skupina vojnika koji su provodili nekoliko vrsta uvježbavanja. Zaista, "Gašinci" su poligon na kojem nema mirovanja. Velike vježbe, poput Hrvatskog ponosa 12/1 koji je na pomolu, još povećavaju život u ovom malom, ali slikovitom kraju Slavonije. ■

POLJSKA NABAVLJA PROJEKTILE NSM

Tvrta Kongsberg Defence Systems tijekom prosinca 2011. objavila je da je odobrena prodaja dodatnih 38 dalekometnih projektila zemlja-zemlja NSM (Nytt Sjömarksmissil) poljskom ministarstvu obrane. Vrijednost ugovora o nabavi projektila iznosi 712 milijuna norveških kruna (117,8 milijuna američkih dolara). Novoodobreni ugovor je zapravo dodatak ugovora objavljenog na stokholmskoj burzi 30. prosinca 2008. Novi projektili bit će namijenjeni obalnom obrambenom sustavu.

Projektil NSM, izrađen od kompozitnih materijala, opisan je kao visokopodzvučni projektil male radarske zamjetljivosti srednjeg dometa (najmanje 100 km), duljine 3,95 m, promjera 0,4 m i mase 420 kg, a opremljen je njemačkom (EADS/TDW) bojnom glavom težine 120 kg. Pokretan francuskim (MBDA) turbomlaznim motorom Microjet, rabić će dvofrekventni inteligentni infracrveni pretraživač (intelligent imaging infrared seeker - IIR) koji radi u pasivnom modalitetu i u potpunosti je sposoban razlikovati određeni brod u grupi brodova, ali i vrlo uspješno pronaći zemaljske ciljeve. Zbog iznenadnih promjena putanje, naglih iskakanja i vrlo niskog profila leta u završnoj fazi, NSM je veliki problem za protivničku obranu.

M. PTIĆ GRŽELJ

POKUSNA PLOVIDBA INDIJSKE LEBDJELICE

Prva od 12 naručenih lebdjelica tipa Griffon 8000TD(M) za potrebe indijske obalne straže započela je prvu seriju brodograđevnih pokusnih plovidbi. Lebdjelice tipa 8000TD(M) nose oznaku M koja stoji za moderniziranu inačice osnovnog tipa.

Lebdjelica Griffon 8000TD(M) duljine je 21,30 m, širine 11,00 m, visine 5,52 m, pogonjena je s dva vodom hlađena dizelska motora MTU 12V183TB32 svaki snage 579 kW, hidraulički pokretanim zračnim vijcima s krilima upravlјivog uspona promjera 2,6 m te pri punom opterećenju može ploviti maksimalnom brzinom od 50 čv. Ugrađeni tip vijka odabran je umjesto standardnog zračnog vijka s fiksnim krilima kako bi se pri jednakom opterećenju motora mogla održati brzina ventilaranja te tako dovoljna visina lebdenja,

no istodobno preciznim podešavanjem zračnog vijka smanjila brzina lebdenja iznad leda. Time se ne treba smanjivati broj okretaja motora koji je potreban za održavanje visine lebdenja. Broj članova posade smanjen je na dvije osobe dok je ukupna nosivost korisnog tereta iznos 8 t. Svaka lebdjelica naoružana je strojnicom kalibra 12,7 mm i specijalnom opremom, a mogu se transportirati kamionom i zrakoplovima Hercules.

M. PTIĆ GRŽELJ

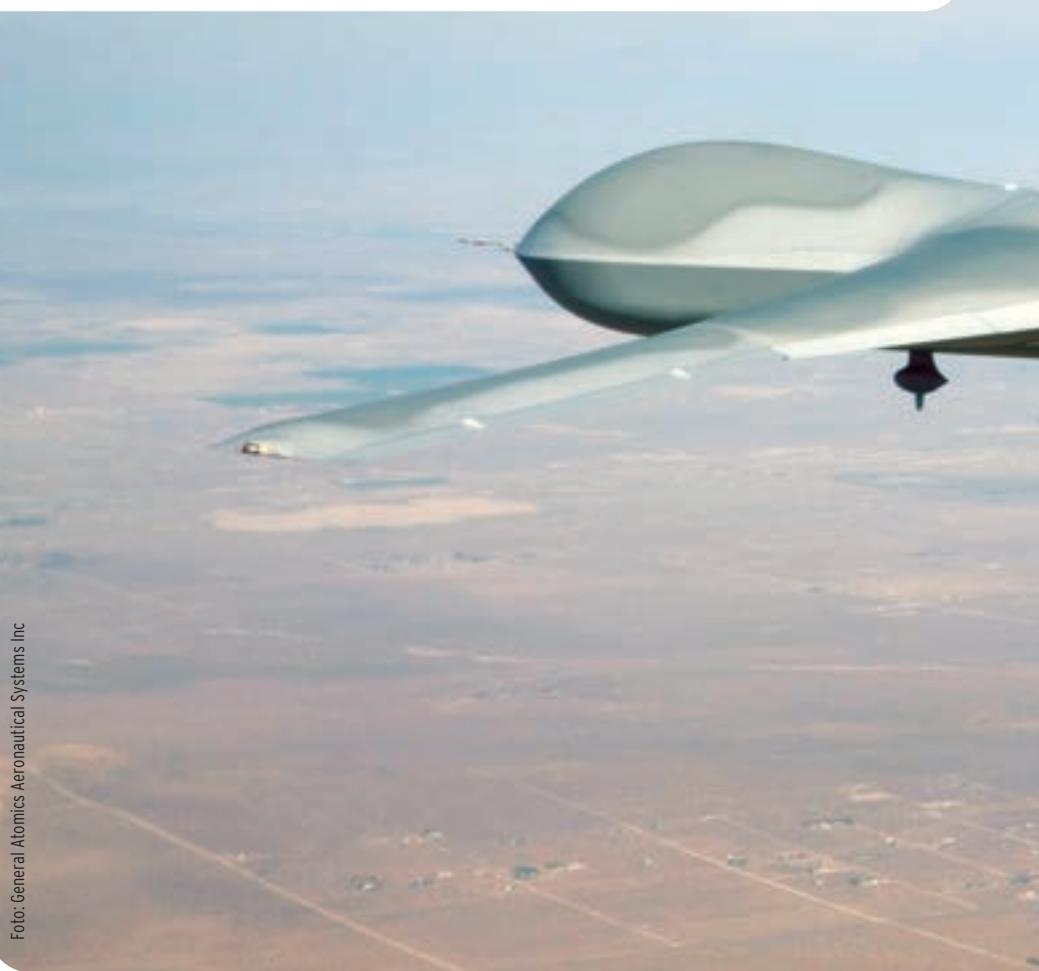

Foto: General Atomics Aeronautical Systems Inc

NOVI PROJEKTIL

Američka kopnena vojska testira novi topnički projektil koji će vojnicima dati napredne mogućnosti a logističarima olakšati posao. Riječ je o projektalu 105 mm M1130E1 High Explosive Pre-Formed Fragments, Base Bleed, kratica HE PFF BB, te novom potisnom punjenju označe XM350. Novi projektil zamjenjuje četiri dosadašnja projektila a potisno punjenje zamjenjuje dva prethodna modela. M1130E1 se ispaljuje iz haubice M119 a predviđen je za djelovanje protiv lakih i srednjih ciljeva kao što su pješaštvo i neoklopljena ili slabo oklopljena vozila. Novi se projektil sastoji od projektila, čahure, upaljača i potisnog punjenja. M1130E1 bi trebao zamijeniti četiri postojeća projektila, i to: M1, M760, M927 i M1130, te dva potisna punjenja(M67 i M200). Stari projektili i punjenja rabe se za pokrivanje dometa od 1,4 do 16 kilometara. To znači da bitnica, ako želi biti u svakom

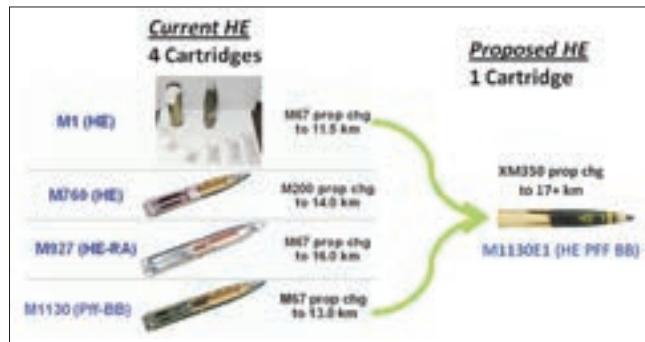
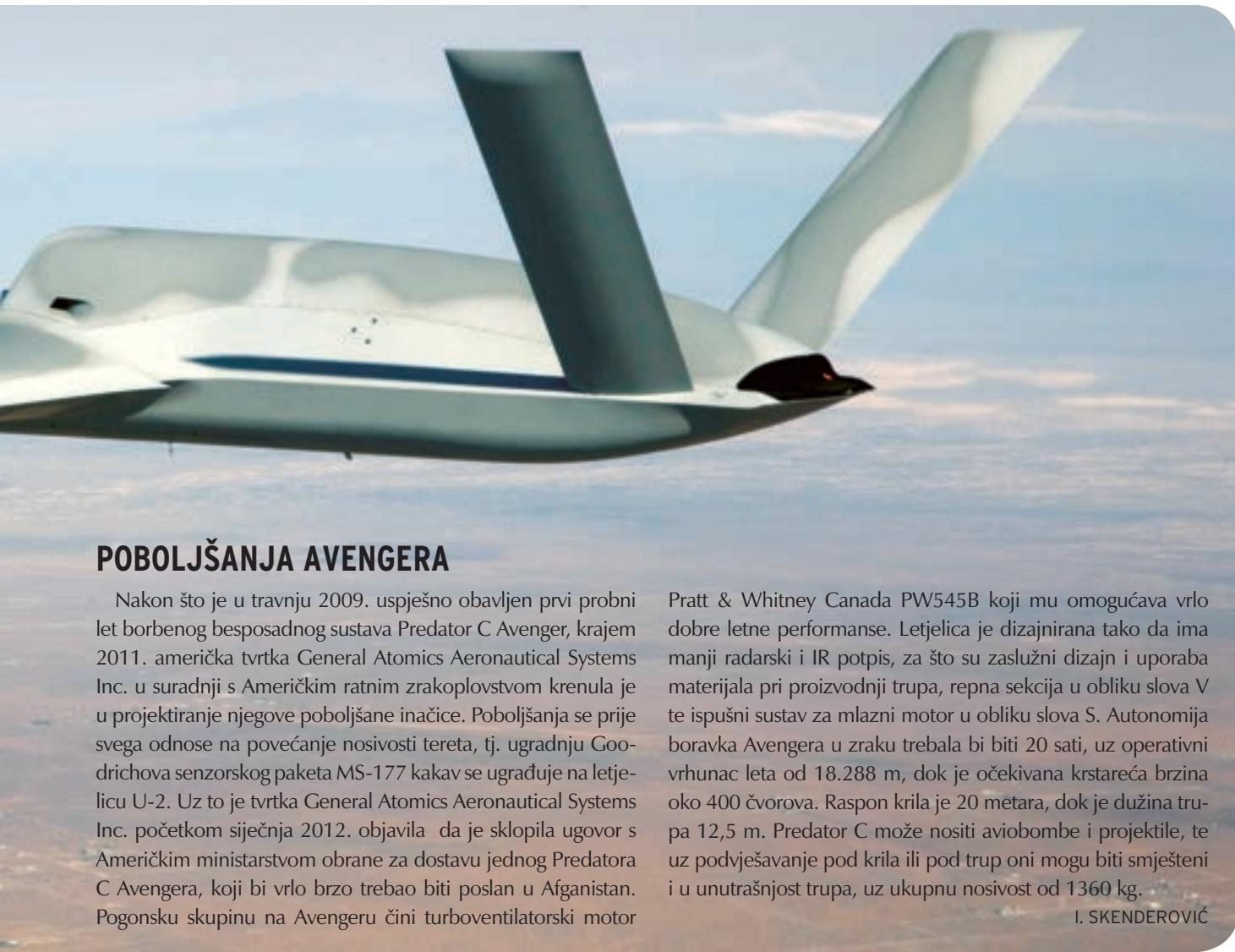

Foto: US Army

19

kom času spremna odgovoriti na postavljene zadaće mora u zalihi imati sva četiri tipa projektila i oba punjenja. Uvođenjem samo jednog projektila i jednog punjenja, planiranje i logističko osiguranje znatno se pojednostavljuje. Logističari računaju da će novi projektil i potisno punjenje smanjiti logistički teret za 50 do 75 posto.

M. PETROVIĆ

POBOLJŠANJA AVENGERA

Nakon što je u travnju 2009. uspješno obavljen prvi probni let borbenog besposadnog sustava Predator C Avenger, krajem 2011. američka tvrtka General Atomics Aeronautical Systems Inc. u suradnji s Američkim ratnim zrakoplovstvom krenula je u projektiranje njegove poboljšane inačice. Poboljšanja se prije svega odnose na povećanje nosivosti tereta, tj. ugradnju Goodrichova senzorskog paketa MS-177 kakav se ugrađuje na letjelicu U-2. Uz to je tvrtka General Atomics Aeronautical Systems Inc. početkom siječnja 2012. objavila da je sklopila ugovor s Američkim ministarstvom obrane za dostavu jednog Predatora C Avengera, koji bi vrlo brzo trebao biti poslan u Afganistan. Pogonsku skupinu na Avengeru čini turboventilatorski motor

Pratt & Whitney Canada PW545B koji mu omogućava vrlo dobre letne performanse. Letjelica je dizajnirana tako da ima manji radarski i IR potpis, za što su zasluzni dizajn i uporaba materijala pri proizvodnji trupa, repna sekcija u obliku slova V te ispušni sustav za mlazni motor u obliku slova S. Autonomija boravka Avengera u zraku trebala bi biti 20 sati, uz operativni vrhunac leta od 18.288 m, dok je očekivana krstareća brzina oko 400 čvorova. Raspon krila je 20 metara, dok je dužina trupa 12,5 m. Predator C može nositi aviobombe i projektile, te uz podyješavanje pod krila ili pod trup oni mogu biti smješteni i u unutrašnjost trupa, uz ukupnu nosivost od 1360 kg.

I. SKENDEROVIC

SKLOPLJEN PRVI MODERNIZIRANI IL-76MD-90

Predstavnici ruskog zrakoplovnog konzorcija OAK (Objedinjenja avijastroiteljnija korporacija), objavili su kako su sredinom prosinca 2011. u tvornici u Uljanovsku završili sklapanje prvog produkcijskog prototipa moderniziranog transportnog aviona Iljušin Il-76MD. To je inače prvi Iljušin Il-76 (a nosi još i označku Il-476.) koji je sklopljen u Rusiji, s obzirom na to da su

dosad bili sklapani u tvornici TAPO u Uzbekistanu.

Modernizacija se prije svega odnosi na ojačanje krila, stajnjog trapa, ugradnju nove pogonske skupine koju čine turboventilatorski motori Perm PS-90A-76, novi digitalni instrumenti u pilotskoj kabini. Prema navodima predstavnika UAC-a, ukupna nosivost korišnog tereta povećana je s 50 na 60 tona, dolet aviona je

povećan 27% dok je potrošnja goriva smanjena 18%. Uz to, nadaju se da bi Rusko ratno zrakoplovstvo moglo biti prvi domaći naručitelj, a najavljuju

i civilnu inačicu pod oznakom Il-76-90A koja bi zainteresiranim kupcima trebala biti dostupna od 2015. godine.

I. SKENDEROVIC

Krajem prošle godine indijska ratna mornarica postala je korisnik ruske jurišne podmornice na nuklearni pogon Nerpa (K 152) NATO označke Akula II u sljedećih 10 godina. Indija je u međuvremenu pod-

DOSTAVA BIVŠE NERPE

mornicu preimenovala u INS Chakra, a ukupna vrijednost ugovora o najmu podmornice procjenjuje se na 920 milijuna dolara.

Polaganje kobilice podmornice Nerpa održano je 1986., ali je gradnja ubrzo zaustavljena zbog finansijske krize sovjetske mornarice. Posada potrebna za upravljanje podmornicom ima 300 članova i prošla je obuku u Sosnovi Boru pokraj St. Peterburga. Jurišne podmornice na nuklearni pogon klase Akula II postižu najveću podvodnu brzinu od 33 čvora i dubinu ronjenja od 600 metara te se sma-

traju jednima od najtiših i najsofisticiranijih ruskih podmornica.

Dostava podmornice odgođena je već nekoliko puta, a poglavito nakon nesreće pri pokusnim plovidbama u studenom 2008. Kvar protupožarnog sustava na podmornici tijekom pokusnih plovidbi prouzročio je gušenje 20 mornara i tehničara. Nakon potrebnih popravaka, za što je utrošeno gotovo 60 milijuna dolara, u srpnju 2009. započela su nova ispitivanja i pokusne plovidbe koja su i uspješno okončana sredinom prosinca prošle godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVA STROJNICA

Program Američke kopnene vojske (US Army) Lightweight Small Arms Technologies, ili LSAT razvija novu laku strojnicu koja bi mogla zamijeniti dosadašnju laku strojnicu M249 SAW. Krajem 2011. u bazi Fort Benning testiran je prototip nove strojnice koja puca iz otvorenog zatvarača, puni se redenikom, puca rafalno ili pojedinačno, a brzina paljbe je 650 metaka u minuti. Zbog naprednije konstrukcije nova je strojница lakša i ugodnija za pucanje. No, najveća je novost u primjeni novog streljiva koje je tzv. teleskopskog tipa s plastičnom čahurom što u konačnici znači manji metak i manja masa za istu količinu streljiva u odnosu na klasični metak. U razvoju je metak bez čahure koji će dodatno smanjiti masu te olakšati strojničarima djelovanje na terenu. Reakcije vojnika koji testiraju novo oružje

Foto: US Army

povoljne su, osobito na manju masu iste količine streljiva te na mogućnost pojedinačne paljbe što daje dodatnu taktičku prednost, osobito u sprezi s optičkim ciljnikom.

M. PETROVIĆ

NOVI KAMIONI ZA EMIRATE

Američka tvrtka Oshkosh Defense i tvrtka Al Jaber Group iz Ujedinjenih Arapskih Emirata (UAE) sklopili su 2011. ugovor o prodaji teških kamiona Oshkosh Heavy Equipment Transporter – HET,

odnosno transporter za tešku opremu. Jedan je od najjačih kamiona, služi za prijevoz tenkova, inženjerijskih i drugih najtežih strojeva. Nosivost vozila je 70 tona a pokreće ga motor Caterpillar C18

snage 700 KS. Vučno vozilo je pogonske konfiguracije 6x6 koje vuče teretu prikolicu za smještaj teških tereta. Dostava prvih vozila predviđena je za 2012.

M. PETROVIĆ

POKREĆE SE PROIZVODNJA FA-50

Početkom ove godine južnokorejsko ministarstvo obrane sklopljilo je novi ugovor s domaćom zrakoplovnom tvrtkom Korea Airspace Industries (KAI) za proizvodnju novih mlaznih školsko–borbenih aviona. Riječ je o avionu FA-50, koji je uz trenažu pilota predviđen za uporabu i kao laki jurišni avion. Južnokorejski KAI trebao bi u iduće dvije godine isporučiti Južnokorejskom ratnom zrakoplovstvu 20 aviona F-50, a vrijednost ugovora procjenjuje se na 600 milijuna američkih dolara.

Školsko–borbeni avion FA-50 nastao je na platformi T-50/A-50, ali uz određena poboljšanja, odnosno usmjerenje na međunarodno tržište lakih jurišnika. Prvi produkcioni prototip FA-50 svoj prvi

probni let imao je u proljeće 2011. Južna Koreja kani s njime pospješiti zamjenu postojeće flote borbenih aviona F-5E, a vrlo konkretno zanimanje tijekom 2011. pokazala je i Poljska s kojom se tijekom 2012. očekuje nastavak pregovora oko moguće prodaje za potrebe Poljskog ratnog zrakoplovstva kao zamjene za jurišnik Su-22.

Poboljšanja FA-50 odnose se prije svega na ugradnju sustava za otkrivanje radarskog zračenja i otkrivanje projektila zrak-zrak i zemlja-zrak. Uz to, na avion je moguće integrirati sustave za elektroničko djelovanje prema zahtjevima naručitelja. Mogućnost napada na zemaljske ciljeve temeljiti će se na ugradnji FLIR senzorskog sustava, čime bi se trebala omogućiti uporaba šireg spektra precizno navođenih oružja zrak-zemlja, kao što su laserski navođene bombe. Najveće iznenadnje u razvoju FA-50 bio je odabir izraelskog radara Elta LE/M-2032, iako je Lockheed Martin ponudio poboljšani radar AN/APG-67(V)4, a talijanska tvrtka SELEX GALILEO svoj Voxon 500E.

I. SKENDEROVIC

Nakon gubitka Iwo Jima Japanci su se ubrzano pripremali za borbe na matičnom otočju. Tijekom svoje pacifičke kampanje SAD i saveznici (snage britanskog Commonwealtha) su se sve više približavali Japanu, a nakon Iwo Jime odlučili su zauzeti otok Okinawu.

Utjecaj geomorfologije i geologije otoka Okinawa NA VOJNE OPERACIJE 1945. GODINE

Okinawa je udaljena oko 250 nautičkih milja (550 km) južno od središnjeg Japanskog otočja koje čine otoci Hokkaido, Honshu, Shikoku i Kyushu te niz manjih otoka. Okinawa je najveći otok u otočnoj skupini Ryukyu. Dugačak je približno 100 kilometara u smjeru pružanja jugozapad-sjeveroistok i širok 10 do 25 kilometara. Prethodno osvajanje Iwo Jime skratio je put do Japana i omogućilo da lovci mogu pratiti bombardere B-29 do cilja i natrag. Osvajanjem Okinawe japanski središnji otoci bi bili u polumjeru djelovanja američkih srednjih bombardera koji bi uz to imali na raspolaganju zračne luke većeg kapaciteta od onih na Iwo Jimi. Istodobno bi se zauzimanjem japanskih zračnih luka i mornaričke baze suzio prostor djelovanja japanskog zrakoplovstva i mornarice.

Japanska 32. armija provedla je opsežne rade na utvrđivanju i zaprečavanju

terena na kojima su očekivali iskrcavanje i borbe s američkom vojskom.

Japanske su postrojbe imale na raspolaganju svega nekoliko bagera za izradu fortifikacija, a koji su do tada služili za gradnju zračnih luka, ali nisu imali na raspolaganju nijednu aparaturu za bušenje u stijenama, pa su to morali nadoknaditi angažiranjem velikog broja vojnika i lokalnog stanovništva s priručnim alatom. Komunikacija morem i dostava materijalnih sredstava bila je otežana zbog djelovanja američkih podmornica, koje su potopile nekoliko brodova s opremom i pojačanjem za japanski garnizon na Okinawi. Uza sve te probleme 9. divizija 32. armije premeštena je na Formozu (Tajvan) prije američkog iskrcavanja na Okinawu, jer je japanski stožer očekivao iskrcavanje Amerikanaca na taj otok.

Odlaskom 9. divizije odustalo se od inačice obrane otoka koja je uključivala obranu cijelog otoka uključujući sve plaže koje su bile podobne za iskrcavanje

desantnih trupa, jer za to više nije bilo dovoljno vojnika. Zbog toga je glavnina bila raspoređena samo u brdskom laku obranjivom Shimajiri području na jugu otoka s kojeg se mogla nadzirati mornarička luka Naha i zračne luke Machinata i Yonaharu držati pod nadzorom topništva i u malo manjem broju brdsko i šumovito područje na sjeveru.

Japanskim je snagama zapovijedao general-pukovnik Mitsuru Ushijima, njegov zamjenik general Isamu Cho i načelnik stožera brigadir Hiromichi Yahara. Brigadir Yahara je zagovarao strategiju obrane otoka unutar utvrđenih položaja, a general Cho aktivnu obranu koja uključuje izlazak iz utvrđenih položaja i stalne protunapade. Na sjeveru otoka, brigadir Udo Takehara je bio zadužen za obranu pretežno brdskog i šumovitog područja. Mornarici je zapovijedao kontraadmiral Minoru Ota. Namjera japanske vojske je bila da se uz pomoć japanske mornarice i zrakoplovstva kamikazama i motornim čamcima naoružanim eksplozivom potopi američku invazijsku flotu ili da joj se nanesu veliki gubici još u početnoj fazi bitke i time odlučiti i bitku na kopnu. Ako taj plan ne uspije, japanske su snage imale zadaću braniti Okinawu do posljednjeg čovjeka i pritom nanijeti protivniku što veće gubitke.

Geologija i geomorfologija Okinawe

Za razliku od otoka Iwo Jima koji je znatno manji i uglavnom izgrađen od magmatskih i vulkanoklastičnih stijena, otok Okinawa izgrađen je u znatnoj mjeri od metamorfnih i karbonatnih stijena (vapnenca). Na paleozoiskim škriljavcima nalaze se dvije velike formacije vapnenačkih stijena različite geološke starosti kao i petrografske i fizičko-mehaničke karakteristika, formacija

"Shimajiri" koja je miocene-pliocenske starosti i vapnenac "Ryukyu" gornjepliocenske do donjepleistocenske starosti. Vapnenac je stijena relativno otporna na mehaničke udare, ali vrlo podložna kemijskom trošenju. Karakteristika krškog reljefa je izražena, ali selektivna kemijska topivost stijena, pa krški reljef prate reljefni oblici poput pećina i ponikvi.

Takov iznimno razvijen reljef obično može dobro poslužiti strani koja je u obrani, dok je napadaču problem. Na otoku i priobalju su zastupljeni i recenzi aluvijalni nanosi, gline, pijesci plaže i koraljni grebeni. Ove vrste stijena i tala utjecat će različito na utvrđivanje, paljbu, kretanje i manevr američkih i japanskih postrojbi tijekom bitke za Okinawu. Pružanje glavnih morfostrukture ima smjer jugozapad-sjeveroistok. Na sjevernom dijelu otoka teren je brdovit, a na južnom dijelu brežuljkast i brdovit s nekoliko zaravnjenih područja na kojima su Japanci izgradili zračne luke. Na dijelu otoka koji su pokrivali vapnenci teren je bio terasast sa strmim padinama, ispresjecan oštrim usjecima te uskim dolinama ispunjenim aluvijalnim nanosom gline i pijeska. Glavne komunikacije, odnosno glavne avenije prilaza prema ključnim objektima na terenu prolazile su kroz doline ispunjene aluvijalnim nanosom koje za kišnog vremena postaju teško prohodne za oklopno-mehanizirane postrojbe.

Nepristupačan teren i kvaliteta japanskih utvrđenih položaja ograničavali su kretanje i manevar, pa su se Amerikanci tijekom tri mjeseca morali boriti u nizu malih bojeva (okršaja) umjesto u jednoj velikoj povezanoj bitci gdje bi došla do izražaja njihova vatrema i brojčana nadmoć. Na krškom terenu na kojem nema tla već je stijena izložena na površini ili je pedološki sloj deboe svega nekoliko centimetara učinak topništva je povećan, kako zbog povećanog opsega raspršenosti fragmenata granata tako i zbog krhotina razorenih stijena. Tlo i aluvijalni nanos prekrivaju doline u kojima se slijevaju vodotoci s okolnih brda i presjecaju cestovnu infrastrukturu koja je na Okinawi bila vrlo loša, što je posebno dolazilo do

Djelovanje američkog zrakoplovstva na japanske položaje

izražaja u razdoblju monsunskih kiša kad su doline postajale močvari teren.

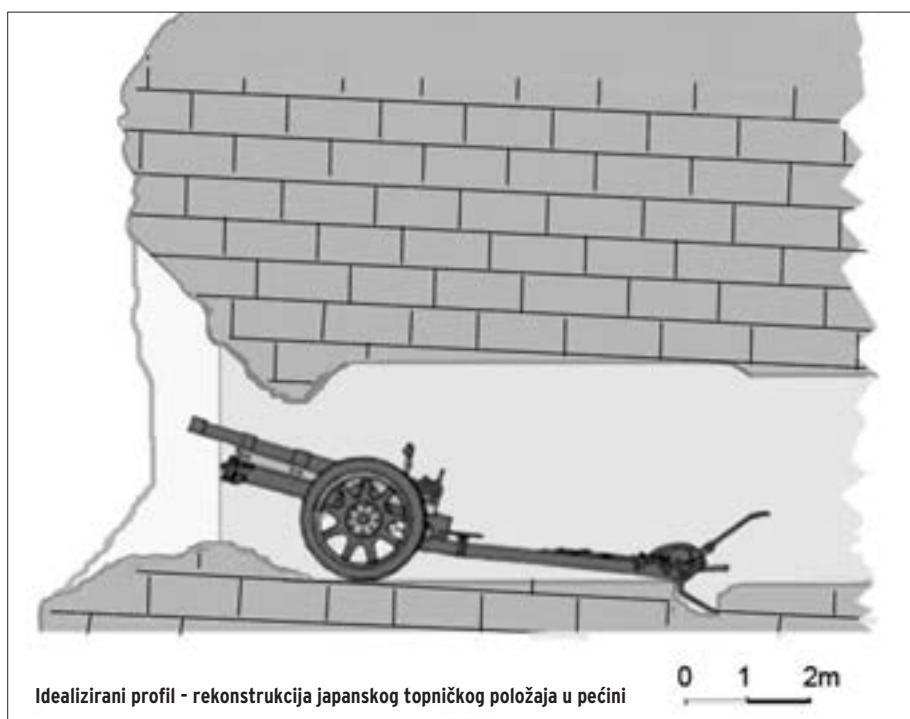
Kišno vrijeme u svibnju 1945. godine u kombinaciji s nepovoljnom pedološkom i geološkom podlogom na glavnim komunikacijskim smjerovima na Okinawi otežali su kretanje i manevr oklopnih i motoriziranih postrojbi kao i dostavu logističkog materijala. Takav krški tip reljefa i za sušna vremena kanalizira kretanje, ograničava manevr i razvijanje iz kolona u borbeni poredak. Geomorfologija i geološka grada Okinawe olakšat će obrambene pripreme japanske vojske koje su uključivale i izradu protutenkovskih jaraka (rovova), minska polja i položaje za protutenkovske topove, kao i planove blokade i rušenja usjeka i mostova na području glavnih komunikacijskih pravaca.

Američko iskrcavanje i zauzimanje središnjeg i sjevernog dijela otoka

Kao mjesto za iskrcavanje američkih snaga odabrana je zapadna obala središnjeg dijela otoka. Uzduž obalnog područja otoka nalaze se koraljni

grebeni, koji su prepreka za brodove dubljeg gaza pacifičke flote. Zbog toga je isplanirano da se nakon proširenja mostobrana brodovi povežu s kopnom pomoći plutajućeg (pontonskog) doka. Bitka za Okinawu je počela 26. ožujka 1945. iskrcavanjem 77. pješačke divizije na manje otoke koji se nalaze u blizini Okinawe. Glavno iskrcavanje se dogodilo na Dan-L, 1. travnja 1945. U samo jedan sat i bez veće borbe, 16 000 ljudi se iskrcalo na obalu.

Nekoliko topova i tenkova Sherman izgubljeni su zbog potapanja uz koraljne grebene i zbog relativno nepovoljne konfiguracije obale. Na kraju dana, 60 000 američkih vojnika iskrcalo se na obali i proširili mostobran osam milja dug i dvije milje dubok. Snajperisti, strojnica i minobacačka paljba s japanskih položaja imali su za posljedicu 28 poginulih, 104 ranjenih i 27 nestalih američkih vojnika na Dan-L, što su u usporedbi s iskrcavanjem na Iwo Jimu bili znatno manji gubici od očekivanih. Deseta armija je bez velikog otpora zauzela središnji dio otoka uspostavlja-

Idealizirani profil - rekonstrukcija japanskog topničkog položaja u pećini

jući nadzor nad dvjema zrakoplovnim bazama, Yonton i Kadena.

Kopnene operacije - jug Okinawe

Istodobno s čišćenjem sjevernog dijela Okinawe, 24. korpus je počeo napredovanje kroz uski pojaz prema južnom dijelu otoka. Američka 7. i 96. pješačka divizija u sastavu 24. korpusa su odmah na početku naišle na žestok otpor japanskih postrojbi utvrđenih na brdovitom terenu. Odlučne da što duže brane otok japanske postrojbe su rabile i blisku borbu "rsa u rsu" duž Cactus grebena, osam kilometara sjeverozapadno od grada Shuri. Tijekom noći 8. travnja 1945., 24. korpus je očistio utvrđene položaje oko Kakazu grebena te pritom imao 1500 ranjenih i ubijenih vojnika dok su ubili i zarobili oko 4500 japanskih vojnika.

Shvatili su da borba neće biti jednostavna zbog toga što su navedeni položaji bili samo prednji, vanjski položaji glavne obrambene crte Shuri s kojih su mogli nadzirati paljbom zračne luke Machinata i Yonaharu. Sljedeća je zadatka bila čišćenje grebena Kakazu, dvama uzvišenjima spojena brežuljka koja su činila vanjski dio Shuri odbrambene crte. Da bi oslabili japanske obrambene

položaje, američka 27. pješačka divizija se iskricala i zauzela položaje duž zapadne obale Okinawe. Pošto su američki napadi na položaje Kakazu grebena zbog velikih gubitaka oslabili, general Ushijima je pod utjecajem generala Choa odlučio pokrenuti niz protunapada. Tijekom večeri 12. travnja 1945., 32. japanska armija je napala američke obrambene crte uzduž čitave bojišnice. Japski napad je bio jak, ravnometran i dobro organiziran. Koristili su se taktikom bliske borbe nakon čega su se povlačili u utvrđene položaje. Finalni je napad bio 14. travnja nakon čega su ustvrdili da su američke snage ranjive tijekom noćnih napada, ali da njihova superiorna vatrena moć čini napade vrlo opasnim i da slabi cijelokupnu defanzivnu strategiju.

Zapovjedništvo japanske 32. armije je ohrabreno situacijom pokrenulo 4. svibnja 1945. novi protunapad. Ovaj put general Ushijima je zapovjedio amfibijski napad na plaže u pozadini američkih položaja. Za topničku potporu ovog napada japansko je topništvo moralо izići na otvoreni prostor izvan utvrđenih topničkih položaja. To je bila loša odluka jer su topničke bitnice bile izložene

efikasnoj paljbi američkog topništva koje je uništilo 19 topova 4. svibnja i još četrdesetak u sljedeća dva dana. Japski je protunapad bio potpuni neuspjeh. Pokazalo se da je brigadir Yahara bio u pravu kada je zagovarao strategiju obrane otoka unutar utvrđenih položaja, a ne general Cho koji je bio zagovornik protunapada i borbe na otvorenom prostoru.

Učinak djelovanja topništva i zračnih snaga na utvrđene japanske položaje

Japansko zapovjedništvo je znalo na kojim dijelovima terena će se voditi borbe. Od razine divizije do razine satnije je postojao plan obrambenih priprema svake postrojbe. Obrambene pripreme su tekle prema konceptu da se pojedini dijelovi otoka mogu braniti kao neovisni sektori. Posebno su utvrđena zapovjed-

SAD i saveznici su pred samu bitku imali brojčanu nadmoć u ljudstvu, ratnim brodovima i u zračnim snagama, za razliku od japanske mornarice i zrakoplovstva koje se nije oporavilo od gubitaka koje su zadnjih nekoliko mjeseci pretrpjeli na Tihom oceanu. Mornaričkim je snagama zapovjedao admiral Chester William Nimitz. Kopnene snage SAD-a predstavljala je 10. armija, kojom je zapovjedao general-pukovnik Simón Bolívar Buckner. Bucknerova 10. armija sastojala se od dva dijela: 3. amfibijskog korpusa kojem je zapovjedao general-bojnik Roy Geiger (1. i 6. divizija marinaca) i 24. korpusa pod zapovjedništvom general-bojnika Johna R. Hodgea (7. 27., 77. i 96. pješačka divizija). Broj američkih postrojbi povećavao se sa svakom idućom etapom osvajanja Okinawe. Ukupno je u početnoj etapi operacije sudjelovalo oko 180 000 ljudi, dok je na kraju vojne operacije broj američkih vojnika narastao na više od pola milijuna vojnika.

na mesta u sustavu tunela, pećina i kaverni kako američko bombardiranje iz zraka i s mora ne bi prekinulo lanac zapovijedanja. Utvrđen je ključni teren oko mornaričke baze i zračnih luka te plaže povoljne za iskrcavanje.

Obrambena crta Shuri je bila ključni i dominantni teren koji je pokriva grebeni i vrhove brda između dvije strane otoka i s kojeg su se mogle nadzirati zračne luke kao i komunikacijski pravci između središnjeg i južnog dijela u kojem se nalazila mornarička baza. Obrana je organizirana na suprotnoj strani. U tom području kraj srednjovjekovne utvrde Shuri nalazila se i podzemna vojna baza u kojoj se nalazilo zapovjedništvo 32. armije.

Djelotvornu potporu protiv japanskih podzemnih vojnih objekata mogli su davati samo topovi velikog kalibra s bojnim brodova i teških krstarica američke pacifičke flote. U ispitivanjima koja su provedena nakon II. svjetskog rata pri procjeni otpornosti podzemnih objekata izrađenih u različitim vrstama stijena, utvrđeno je da objekt izgrađen u kompaktnim i masivnim vapnencima velike čvrstoće može izdržati udar zrakoplovne bombe teške 500 kilograma ako je iznad njega stijenska masa (nadsvod krovinskih naslaga vapnenca) debljine šest i više metara, a udar zrakoplovne bombe teške 1800 kilograma ako je iznad njega stijenska masa debljine 14 i više metara. Različite formacije vapnenaca imaju

Japanske snage imale su približno 67 000 vojnika iz sastava 32. armije i 9000 pripadnika carske japanske mornarice koji su u pomorskoj bazi Oroku. Potporu im pruža oko 40 000 stanovnika otočja Ryukyu od kojih je 24 000 mobilizirano u slabo naoružanu lokalnu miliciju pod nazivom Boeitai i 15 000 kao radna ispo-moć u obrambenim pripremama. Od ukupnog broja pripadnika japanske mornarice svega nekoliko stotina je bilo osposobljeno i opremljeno za borbu na kopnu. Japanska 32. armija sastojala se od 9., 24. i 26. divizije i 44. mješovite brigade

međuvremenu na suprotnoj strani otoka 6. divizija marinaca je izvodila zadnje borbe prije zauzimanja brda Sugar Loaf Hill. Osvajanjem ovih ključnih položaja približili su se gradu Shuri s dvije strane, nadajući se da će opkoliti glavninu japanske 32. armije. Pri kraju svibnja monsunske su kiše tijekom nekoliko dana natopile uske doline Okinawe i stavile oklopne i motorizirane postrojbe privremeno izvan uporabe što je usporilo američku ofenzivu i olakšalo izvlačenje japanske 32. armije južno od Shuri obrambene crte. Sve je podsjećalo na pojedine bitke iz I. svjetskog rata gdje su britanske, francuske i belgijske postrojbe "zaglavile" u velikim blatnim ravnicama Belgije i Francuske. Zauzimanje srednjovjekovne utvrde Shuri smatra se prekretnicom čitave bitke nakon koje se japanska vojska nije oporavila. Japanske su postrojbe pružale žestok otpor tijekom lipnja još jedino na utvrđenim položajima na krajnjem jugu otoka. Konačno je nakon 82 dana borbi 21. lipnja 1945. proglašena pobjeda i zauzimanje čitavog otoka, iako su pojedine japanske postrojbe nastavile s gerilskom borbom. Generali Ushijima i Cho su u posljednjim satima borbi počinili ritualno samoubojstvo.

Američki general-pukovnik Simón Bolívar Buckner je poginuo u zadnjim danima bitke za Okinawu od plotuna japanskog topništva. ■

razliku u debljini slojeva, kao i u kompaktnosti i masivnosti stijenske mase, a time i razliku u čvrstoći i otpornosti na udare različitih vrsta projektila.

Nastavak američke ofenzive nakon neuspjela japanskog protunapada

Nakon neuspjela japanskog protunapada, Američka je vojska 11. svibnja pokrenula novu ofenzivu. Već 13. svibnja postrojbe 96. pješačke divizije i 763. tenkovske bojne zauzele su brdo Conical Hill. U

NEOBIČNE RATNE SPRAVE

Veliki broj tih sprava bio je zastrašujuća izgleda, kako bi već prvim dojmom pokolebale protivnika i izazvale paniku u njegovim redovima, no njihova učinkovitost obično nije bila u skladu s izgledom. S druge strane, neka od tih bizarnih oružja i oruđa, bez obzira na njihov često neskladni i groteskni izgled, u praksi su se pokazali iznenadjuće učinkovitim, a u pojedinih su situacijama radikalno utjecali i na tijek borbenih djelovanja, pa i na sam završetak rata.

Neobičnih ratnih sprava bilo je oduvijek - od samih početaka ratovanja pojedini zapovjednici nastojali su iznenaditi protivnika neočekivanim i do tada neviđenim oružjem ili ratnom spravom. Njihov broj raste proporcionalno s razvojem tehnike i stvaranjem masovnih oružanih snaga. Zbog toga nije neobično što se najveći broj takvih oružanih sustava razvio u XX. stoljeću, a osobito tijekom svjetskih ratova. U najvećem broju slučajeva, njihov razvojni put nije išao dalje od projektnog stola ili u najboljem slučaju prototipa i nikada nije primijenjen u borbenim djelovanjima,

Osim vrlo neobična osobnog oružja koje je zahtijevalo posebnu vještina rukovanja, povijest ratovanja zabilježila je i neuobičajene ratne sprave, razvijene s primarnim ciljem ostvarivanja iznenadjenja kod protivnika, nakon čega bi se konvencionalnim sredstvima lakše pobijedilo

no neki su od njih doživjeli operativnu uporabu tijekom koje su se pokazali ili kao potpuni promašaj, ili kao iznenadjuće učinkovito oružje (gotovo u pravilu, niti jedan takav sustav nije prošao nezapaženo). Neke od tih ratnih sprava ostavile su duboke tragove u vojnoj povijesti i postale su predmetom stručnih rasprava vojnih pisaca i analitičara, dok su druge samo registrirane kao svojevr-

sni kuriozitet bezgranične ljudske maštete i inovativnosti.

Bacači "grčke vatre"

Iako su vatra i razorni učinci požara odavno poznati, vojni povjesničari prvom ratnom uporabom zapaljivog oružja smatraju uporabu tzv. grčke vatre prilikom bizantskog razbijanja arapske pomorske blokade Konstantinopola 672. ili 674. godine (još uvijek postoje povjesne kontroverze o točnom vremenu uporabe ovog oružja). Sastav "grčke vatre" do današnjih dana ostao je nepoznat, jer je čuvan kao najveća državna tajna, ali se pretpostavlja da je osnovu činila nafta ili asfalt, koji su u to vrijeme izbjijali na površinu oko Crnog mora i Kaspijskog jezera (dakle na prostoru koji je u to vrijeme bio dio Bizantskog Carstva). Pretpostavlja se da je u naftnu ili asfaltну bazu dodavan sumpor koji je gorenjem stvarao otrovni, zagušljivi dim, te živo vapno koje u dodiru s vodom razvija izuzetno visoku temperaturu ("grčka vatra" je prije svega bila primjenjivana u pomorskim bitkama za paljenje protivničkog brodovlja). Tako

pripremljenu smjesu bilo je iznimno teško ugasiti kad se jednom zapali, a kako je bila lakša od vode, normalno je gorjela na morskoj površini, što je bilo dovoljno za stvaranje zastrašujućih priča i legendi o njezinoj učinkovitosti. Prema legendi, "grčku vatru" stvorio je sirijski alkemičar Calinicus oko 660. godine i osobno ga prikazao bizantskom caru s nadom da će njegov izum pomoći zaustavljanju arapske najezde kojoj je i sam bio svjedokom. Priču o Calinicusu potvrđuje i kroničar Teofan. Nakon razbijanja arapske invazijske flote, "grčka vatra", na koju protivnici praktično nisu imali odgovor jer nisu pronašli odgovarajuće sredstvo kojim su je mogli pogasiti, ostala je dugo u naoružanju bizantske ratne flote i nestala je tek pojmom i razvojem vatrenog oružja.

Jednako kao što je bila strogo čuvana tajna sastav "grčke vatre", tako je bila tajna i način njezine uporabe. Prema nekim bizantskim izvorima (među kojima je svakako najvjerojatnije svjedočenje bizantskog cara Lava VI. Mudrog u njegovu djelu Taktika) "grčka vatra" se rabila na dva načina - bacanjem glinenih posuda napunjениh smjesom na protivnika pomoći standardnih katapulta (neposredno prije bacanja posuda s malim otvorm se zapalila, kako bi se smjesa mogla zapaliti istog trenutka kad se razbije o protivnički brod), ili raspršivanjem pomoći posebnog bacača koji se nazivao "sifon" ili strepta.

Merzer - tigar

Psihološkom utjecaju u borbenim dje-lovanjima oduvijek se posvećivala posebna pozornost u svim civilizacijama, jer se procjenjivalo (uglavnom ispravno) kako preplašeni protivnik zapravo i nije protivnik. Drugim riječima, onaj tko je uspio postići određenu razinu napetosti ili neizvjesnosti na suprotstavljenoj strani, postigao je prednost koja je ne-rijetko odlučila bitku. Postojali su razni načini kako stvoriti psihološki pritisak i neizvjesnost kod protivnika, pri čemu se nastojalo dobro upoznati protivnika, njegove legende mitove i strahove koji su bili zacrtani u kolektivnoj svijesti.

U skladu s tim pojedini narodi koristili su se likovima zastrašujućih zvijeri (mitoloških ili stvarnih) kako bi kod protivnika izazvali neizvjesnost, bojazan ili barem nelagodu, čime je već prije početka bitke bio stavlen u nepovoljniji položaj. Jedan od najčešće korištenih prikaza zvijeri na Indijskom potkontinentu bio je tigar koji je kroz povijest tog područja oduvijek bio sinonim tajanstvenosti i zla i kao takav imao snažni podsvjesni utjecaj na većinu naroda koji su naseljavali taj prostor.

Dobar poznavatelj mitologije Indijskog potkontinenta i kolektivnih strahova naroda koji su ga naseljavali bio je i Tippoojski sultan, pa je sredinom XVIII. stoljeća dao izraditi arsenal velikokalibarskih merzera u obliku sjedećeg tigra. Relevantnih podataka o psihološkoj učinkovitosti tog oružja nema, među-

Hwacha

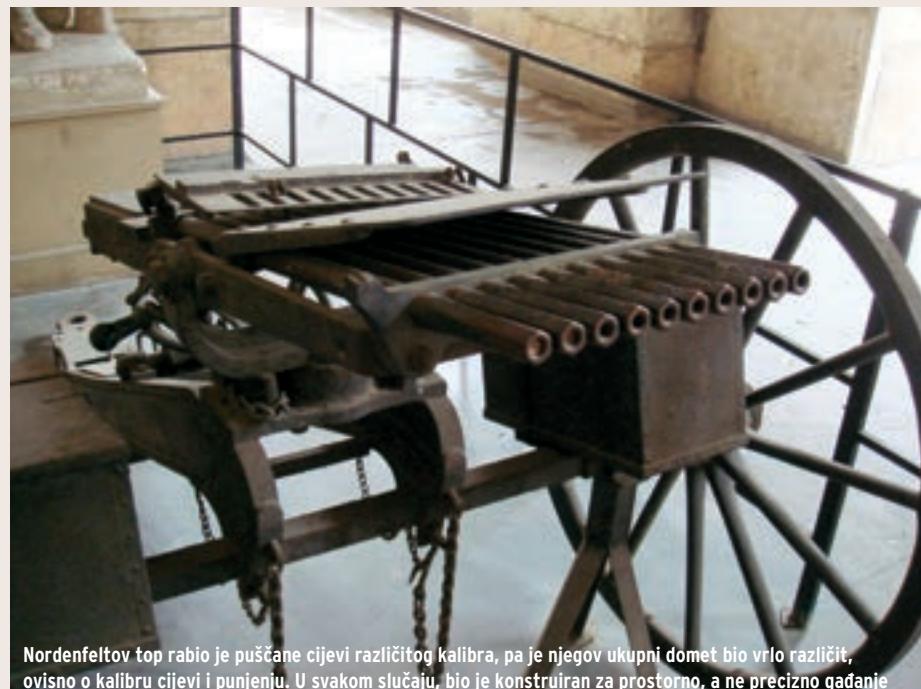
Hwacha je vjerojatno prvi višecijevni raketni bacač u povijesti, razvijen i korišten u drevnoj Koreji znatno prije razvikanih sovjetskih "Katjuša". Bio je konstruiran za ispaljivanje oko stotinu do dvije stotine strijela s raketnim pogonom, koje su izbacivane u salvama, a nastao je kao nasljednik sličnih bacača singijeona i juhwa za koje se pretpostavlja da su nastali u XIII. ili početkom XIV. stoljeća. Nastanak i operativna uporaba bacača hwacha povezuje se s 1409. godinom u vrijeme dinastije Joseon, a u skladu s pouzdanim povijesnim podacima korejski osvajač Sejong Veliki raspolaogao je čak s 90 hwacha koji su najčešće rabljeni prilikom opsjedanja utvrđenih gradova. Materijalni učinak na posade utvrđenih gradova vjerojatno

Replika kobuk-sona u borbenu položaju prije bitke (niti jedan originalni brod nije sačuvan do današnjih dana). Brod je bio dugачak oko 36 metara, te uz bacač sumpornog dima kroz zmajevu glavu naoružan s 26 topova različita kalibra. Uz mornare-veslače, na brod se ukrcavalo i 50 vojnika

tim kako je bilo često upotrebljavano u lokalnim sukobima i ratovima nakon kojih je sultan od Tippooja gotovo uvek proširio svoj teritorij, pretpostavlja se kako su i na tom planu tigar-merzeri bili učinkoviti. S ratne scene nestali su nakon bitke sultana od Tippooja protiv britanskih kolonijalnih snaga kod Serengapatama 1799. godine, u kojoj su sultanove snage teško poražene. Očigledno pojava "sjedećeg tigra" koji riga vatru nije osobito impresionirala Britance.

nije bio razmjeran iznimno snažnom psihološkom učinku koji su ostvarile stotine, pa i tisuće strijela ispaljivanih uz zaglušno praskanje barutnih punjenja u vrlo kratkom razdoblju. S druge strane, jedan takav "potop" raketnih strijela ispaljenih na gusto zbijene ratnike na otvorenom polju mogao je imati vrlo ubitačno djelovanje. Bilo je vjerojatno iznimno učinkovito oružje pri obrani utvrđenih gradova, o čemu najbolje svjedoče iskustva iz Imjin ratova

Nordenfeltov top rabio je puščane cijevi različitog kalibra, pa je njegov ukupni domet bio vrlo različit, ovisno o kalibru cijevi i punjenju. U svakom slučaju, bio je konstruiran za prostorno, a ne precizno gađanje

1592. - 1598. u kojima su korejske posade vrlo uspješno odbijale japanske opsade utvrđenih gradova upravo uz pomoć hwacha, a kasnije ostvarivale pobjede i na otvorenom bojnom polju.

Kobuk-Son (brod kornjača)

Osim hwache, veliku ulogu u odbijanju japanskih invazijskih snaga i općenito, sukobe s japanskim gusarima imali su korejski brodovi-kornjače, odnosno kobuk-son ili geobukseon kako su još nazivani. Kobuk-son su nastali također u razdoblju dinastije Joseon, a njihova konstrukcija pripisuje se korejskom admiralu Yi Sun-sinu. Radilo se o velikim ratnim brodovima (svakako među najvećim u tadašnjoj korejskoj mornarici, ako ne i najvećima), snažno naoružanim topovima u nekoliko različitih kalibara. Brod je imao i mehanizam za izbacivanje sumpornog dima ili zapaljive tekućine koji je obično bio izведен kroz usta zatrašujuće razjapljene glave zmaja na krmi. Taj se mehanizam aktivirao iznenada, kada je brod bio tik do protivničkog, čime se postizavao efekt iznenadenja i panike zbog djelovanja zagušljivog dima na protivnika.

Za razliku od drugih ratnih brodova tog doba kobuk-son je imao okloppljenu,

zaobljenu palubu, potpuno pokrivenu debelim čeličnim pločama s mnogobrojnim šiljcima. Ta okopljena paluba štitila je posadu u unutrašnjosti broda od protivničkih strijela, kopala i drugih projektila (uključujući i projektile iz bacačkih sprava i vatrengog oružja), a kosina zaobljene palube i mnogobrojni šiljci onemogućavali su ili barem otežavali abordaž koji je u to vrijeme bio ustaljena taktika pomorskog ratovanja (gotovo svaki sukob brodova završavao je abordažom). Prema nekim izvorima, prije bitke su pojedine posade kobuksona svoje oklopne palube zalijevale uljem kako bi postale skliske i time dodatno otežavali protivnički abordaž.

Kobuk-son je u normalnim okolnostima plovio na jedra kao većina brodova na tom prostoru, međutim neposredno prije bitke su jedra skidana, jarboli su spuštani, a brod je u bitku kretao pomoću jednog reda vesala (na svakom boku broda bilo je po 10 vesala). Prepostavlja se da je ukupno bilo izgrađeno između 20 i 40 brodova ovog tipa, koji su u operativnoj uporabi zadržani gotovo do XIX. stoljeća. O učinkovitosti kobuk-sona dovoljno govore podaci iz pomorske bitke kod Sacheona 1592. godine u kojoj je uz 23 standardna korejska ratna

broda sudjelovalo i jedan kobuk-son. To je bila prva bitka u kojoj je taj tip broda sudjelovalo, a zahvaljujući svojim već navedenim karakteristikama i činjenicama da je bitka započela u sumrak u kojem je kobuk-son japanskim mornarima vjerojatno djelovao čudovišno, kod Japanaca je izbila panika. Cijela japanska flota (13 ratnih brodova) je potopljena,

Car-tenk

Ruska caristička megalomanija koja je velikim dijelom zaslужna za stvaranje potpuno neučinkovita i neuporabljiva oružja kakav je bio car-top, niti u I. svjetskom ratu nije postala racionalnija, pa je jedan od sličnih projekata u tom razdoblju bio golemi car-tenk. Za razliku od standardnih tenkova s gusjenicama, konstruktori car-tenka usvojili su tricikl sustav pokretanja s prednjim dva golema kotača (promjera 9 m) i zadnjim pogonskim razmjerno malih dimenzija (promjera 1,5 m). Na tako veliku konstrukciju bila je "nasađena" okopljena kupola, pa je cijelo vozilo bilo više od 12 m. Središnja kupola bila je opremljena sa šest strojnica, a dva bočna sponzona mogla su biti naoružana s po jednim topom ili tri strojnica kao alternativa. Budući da je tu golemu napravu trebao pokretati benzinski motor od 250 KS, njezina pokretljivost bila je vrlo upitna (ako se uopće mogla i pokrenuti). Prvi je prototip razočarao pa je i car-tenk doživio sudbinu svog mnogo poznatijeg i danas turistički atraktivnijeg prethodnika car-topa, te ušao u analu još jednog promašenog vojnog projekta, a originalni primjerak nije sačuvan.

Japanske "ratne trube"

Možda jednako bizarre kao i ruski car-tenk bile su japanske ratne trube. No riječ je ipak o mnogo učinkovitijem i operativnijem borbenu sredstvu. Naime, unatoč dosta neobičnu izgledu ratne trube su upotrebljavane kao učinkoviti akustični lokatori pri određivanju topničkih položaja protivnika i navođenja vlastite topničke paljbe na njihove položaje. Jednako učinkovito rabljene su i tijekom II. svjetskog rata za rano upozoravanje na zračnu opasnost, pri čemu su dugo bile jedini način za rano otkrivanje naleta savezničkih zrakoplova (Japanci su se relativno kasno počeli koristiti radarem za tu svrhu).

dok su korejske snage imale četiri lakše ranjena mornara.

Car-top

Za razliku od do sada navedenih ratnih sprava, koje su doduše bile prilično bizarna izgleda, ali i vrlo učinkovite u borbenim djelovanjima, car-top bio je potpuni promašaj. Topničko oružje najvećeg kalibra ikada proizvedenog, pokazao se samo kao grandmanskiji projekt koji je nadilazio tehnološku razinu svog vremena i primjerenog tome nikada nije ostvario ciljeve zbog kojih je izrađen. Car-top naručio je ruski car Fjodor I. 1586. godine, a izlio ga je majstor Andrej Čokov.

Nakon iskustava iz borbenih djelovanja prilikom osvajanja Kazana u kojem je ključnu ulogu odigralo topništvo, ruski car Fjodor Ivanovič I. došao je na zamisao o izgradnji topničkog oruđa koje bi apsolutno moglo obraniti moskovski Kremlj, a osim toga, već svojom pojavom

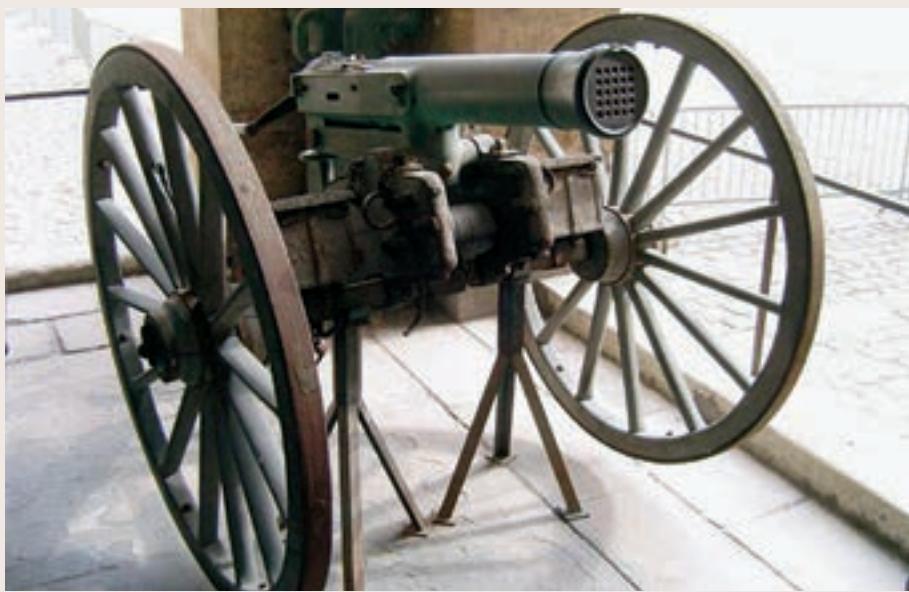
"uliti strah u kosti" potencijalnim osvajачima. Nakon što je izliven (u potpunosti od bronce) car-top - najveće topničko oružje napravljeno do tada, nije trebalo mnogo vremena kako bi se uočilo da je to potpuni promašaj. Naime to oružje bilo je dugo 5,34 m i teško gotovo 40 tona, zbog čega je njegova manevarska mogućnost bila ravna nuli, a zbog svoje mase bilo je praktično nepokretno. Zahvaljujući golemu kalibru (890 mm), topovske kugle (koje su u to vrijeme bile standardno topničko streljivo) za njega nije bilo moguće napraviti zbog prevelike mase, jer bi bile previše teške za bilo kakvu manipulaciju (poslije je izliveno nekoliko komada koje su danas priložene uz top i zajedno čine jednu od turističkih atrakcija moskovskog Kremlja, a svaka je mase gotovo dvije tone). Osim toga, kada bi se i pronašla mogućnost da se top napuni jednom takvom kuglom, potisna energija crnog baruta (u to vrijeme jedinog potisnog eksploziva) bila bi dovoljna samo za izbacivanje projektila na nekoliko metara ispred usta cijevi. U povijesti nije zabilježeno da je ovo oružje ikada uporabljeno u borbenim uvjetima.

Nordenfeltov top

Oružje koje je izumio švedski inženjer Helge Palmcrantz 1873. godine, a proizveo tvorničar i bankar Thorsten

Nordenfelt, po kojem je i dobilo ime Nordenfeltov top u stvari je bila preteča europskih strojnica. Radilo se o oružju koje je imalo niz od 10 do 12 puščanih cijevi koje su se ispaljivale redom jedna iza druge u kratkom intervalu. Oružje je prihvatala britanska ratna mornarica i počela ugrađivati na svoje ratne brodove, no nije naišlo na širu primjenu jer je u to vrijeme već postojala znatno učinkovitija strojnica koju je konstruirao Richard Gatling. Priča s Nordenfeltovim topom završila je 1888. godine kada se Nordenfeltovo poduzeće fuzioniralo s Maxim Gun Company i počelo proizvoditi Maximove strojnice.

Na sličnom principu radilo je i oružje koje je izumio belgijski puškar Joseph Montigny, samo što je snop puščanih cijevi bio spojen u jednu središnju, pa je Montignyeva strojnica bila znatno sličnija tom oružju od Nordenfeltova. Osim toga dobila je i naziv koji će poslije postati sinonim za sve strojnice - *Montignyev mitraljez* (Montigny mitrailleuse). To oružje korišteno je i u Prusko-francuskom ratu 1870. - 1871. gdje se posebno ubojitim iskazalo u bitki kod Gravelotte 1871. međutim kako su Francuzi izgubili rat, palo je u zaborav, a kao kvalitetno automatsko oružje proširile su se razne inačice Maximove strojnice. ■

Montignyev mitrailleuse činilo je 25 cijevi kalibra 11x37 mm; masa cijelokupnog oružja iznosila je gotovo 910 kg (znatno više od uobičajenih topničkih oruđa toga vremena), a kadanca paljbe bila je 150 - 250 metaka/min (ovisno o uvježbanosti poslužitelja)

Prelijevanje Vijetnamskog rata je u susjednoj Kambodži dovelo do građanskog rata koji je 1975. doveo na vlast Crvene kmere. Nakon vijetnamske invazije 1979., Crveni kmeri su srušeni te su nastavili rat u kambodžanskim džunglama na zapadu do 1998.

KAMBODŽA 1967. - 1998.

Kambodža je zajedno s Vijetnamom i Laosom činila Francusku Indokinu te je u studenom 1953. stekla neovisnost i postala ustavna monarhija s mladim kraljem Norodomom Sihanoukom. Razmjerne mirne prve godine 1959. je prekinuo početak rata u susjednom Vijetnamu a od 1960. i u sjevernjem Laosu, čime je Kambodža naglo dobila na strateškoj važnosti. Unatoč deklariranoj neutralnosti Kambodža se počela približavati regionalnim silama Kini i Sjevernom Vijetnamu te nije pokušavala spriječiti uporabu svog teritorija u

ratne svrhe. Sjeverni Vijetnam se koristio teritorijem istočnih kambodžanskih provincija kroz koje je tekao tzv. Ho-Ši-Minov put za opskrbu svojih postrojbi te ubacivanje gerilaca Vietkonga u Južni Vijetnam. Luka Sihanoukville je služila za dopremanje ratnog materijala, zbog čega je taj južni smjer opskrbe Vietkonga dobio naziv *Sihanoukov put*.

Odjek Vijetnamskog rata

U drugoj polovini šezdesetih godina počeo je jačati utjecaj lijevog pokreta Crveni kmeri. Pokret je 1963. osnovala

skupina bivših pariških studenata na čelu s Polom Potom, Iengom Saryjem i Sonom Sennom. Oni su u travnju 1967., pošto je većina glasova u parlamentu pripala strankama desnice, u džunglama na istoku zemlje počeli oružanu borbu protiv Sihanoukova režima. Sihanouk je poslao vojsku da uguši pobunu, no zahvaljujući utočištima u sjevernom Vijetnamu Crveni kmeri nisu bili u potpunosti poraženi.

Sihanouk je nastavio politiku balansiranja između supersila i tolerirao upade američke i južnovijetnamske vojske. Po-

Crveni kmeri su
1. travnja 1975.
ušli u glavni grad
Phnom Penh

Početak kraja režima Pola Pota - vijetnamske trupe prelaze granicu s Kambodžom

vremenim američki prelasci kambodžanske granice su u ožujku 1969. prošireni opsežnim zračnim udarima strateških bombardera na baze i infrastrukturu Vietkonga, nazvanu Operacija Jelovnik. Cijela je operacija držana u strogoj tajnosti. Intenzivno bombardiranje trajalo je četrnaest mjeseci.

Državni udar protiv kralja

U ožujku 1970., tijekom Sihanoukova boravka u inozemstvu, na poticaj američkih obavještajnih službi premijer general Lon Nol izveo je državni udar. Na pritisak vojske parlament je smijenio Sihanouka, zemlja je proglašena republikom, a novi režim je zauzeo prozapadni smjer te je počeo primati američku i australsku vojnu pomoć. Lon Nol je raskinuo s dotadašnjom Sihanukovom politikom potpore Sjevernom Vijetnamu. Brzo nakon vojnog udara poslao je kambodžanske oružane snage u pogranična područja radi protjerivanja Vietkonga. No, ratni kapacitet male kambodžanske vojske je u srazu s Vietkongom kod grada Bareta bio brzo slomljen.

Vojni položaj Lon Nolova režima se pogoršao usporedno s promjenom situacije u susjednom Južnom Vijetnamu. Američki Kongres je 1973. stopirao zračne udare u Kambodži, o kojima je

uvjetno ovisila borba režima u Phnom Penhu protiv Crvenih kmera. U travnju 1974. oni su zauzeli grad Odongk sjeverno od Phnom Penha, u kojem su počinjena brojna ubojstva civila a stanovništvo iseljeno iz grada. Zbivanja u Odongku su bili nagovještaj događaja koji su uslijedili godinu dana poslije. Kraj kambodžanskog režima se počeo nazirati početkom 1975. kada Crveni kmeri počinju opsadu glavnog grada Phnom Penha, u kojem se nalazilo tri milijuna stanovnika i izbjeglica. Neposredno uoči kolapsa južnovijetnamskog režima 1. travnja 1975. je kambodžanski predsjednik Lon Nol podnio ostavku i pobegao u inozemstvo, a Crveni kmeri pobjednosno ulaze u Phnom Penh.

Vijetnamska invazija

Inspiriran ortodoksnim maoizmom i kineskom reformom Veliki skok naprijed počinje društveni i politički eksperiment bez presedana u novijoj ljudskoj povijesti. Zbog teških uvjeta rada i nepostojanja odgovarajuće medicinske pomoći stotine tisuća ljudi su umrle u radnim kampovima. Katastrofalna ekonomska politika rezultirala je kolapsom nacionalnog gospodarstva te pojmom gladi i raznih epidemija. Upadi na vijetnamski teritorij nakon 1977. su doveli do vijetnamske invazije.

U rujnu te godine Vijetnam je poduzeo ograničenu invaziju pograničnog područja, a u prosincu 1978. duž granice s Kambodžom grupirao znatne vojne snage. Opća invazija krenula je 2. siječnja 1979. U Phnom Penhu je instaliran provijetnamski režim na čelu s bivšim borcima Crvenih kmera, Hengom Samrinom i Hun Senom. Nova vlada je, do stupnja kojeg je to bilo moguće, obnovila civilni život u obliku kakvom je postojao prije 1975. Crveni kmeri su potisnuti na područje džungli duž granice s Tajlandom otkuda su nastavili borbu puna dva desetljeća. Zahvaljujući diplomatskoj potpori Washingtona, koji je u njima vidio manju prijetnju nego u Vijetnamu, uspjeli su zadržati i mjesto u Ujedinjenim narodima do 1993.

Mirovni proces

Potkraj osamdesetih godina je uz sponzorstvo Ujedinjenih naroda pokrenut mirovni proces koji je u listopadu 1991. rezultirao potpisivanjem sporazuma u Parizu. Sporazum je predviđao podjelu vlasti između UN-ova prijelaznog vijeća i predstavnika kambodžanskih političkih skupina. Sihanouk se vratio u Kambodžu i ulazi u vladu dok su Crveni kmeri odbacili mirovni sporazum.

U znatno manjem opsegu nastavili su s aktivnostima i tijekom devedesetih godina. Na pritisak međunarodne zajednice Kina je 1991. ukinula pomoći Crvenim kmerima što je pokret dovelo u težak položaj. Unatoč postupnom osipanju broja pripadnika i unutarnjim raskolima, procjenjuje se da je devedesetih na sjeverozapadu zemlje bilo aktivno između pet i deset tisuća boraca. Lideru Crvenih kmera Polu Potu su u džungli sudili sami suborci, a on napisljetku u travnju 1998. umire prirodnom smrću. Potkraj te godine su se kambodžanskim vlastima predala druga dvojica visoko rangiranih dužnosnika Crvenih kmera, Nuon Chea i Khieu Samphan, u prosincu 1999. predaju se preostali borci čime je pokret zapravo prestao postojati. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Dokumenti o odgovornosti Srbije za agresiju na Hrvatsku

U Sarajevu su 2. siječnja 1992., uz posredovanje Cyrusa Vancea, osobnog izaslanika glavnog tajnika UN-a, predstavnici Republike Hrvatske i Jugoslavenske narodne armije (JNA) potpisali sporazum o potpunom prekidu vatre u Republici Hrvatskoj. Sporazum se temeljio na dogovoru o deblokadi vojarni JNA i povlačenju JNA iz Hrvatske te primjeni mirovnoga plana UN-a. Plan je predviđao dolazak mirovnih snaga UN-a u Hrvatsku. U Ženevi su ga 23. studenoga 1991. potpisali predsjednik Hrvatske Franjo Tuđman, predsjednik Srbije Slobodan Milošević i general JNA Veljko Kadijević, uz posredovanje predstavnika UN-a Cyrusa Vancea i Europske zajednice (EZ) lorda Petera Carringtona. Sarajevskim sporazumom, koji je stupio na snagu 3. siječnja 1992. u 18 sati, uglavnom su prestala veća ratna djelovanja u Hrvatskoj (do otvaranja "južnog bojišta" u travnju 1992.). Započelo je razdoblje u kojem se Hrvatska nalazila "u oružanom sukobu niskog intenziteta". Nedugo potom, u proljeće 1992., u skladu s mirovnim planom Cyrusa Vancea, na okupirano područje RH došle su Zaštitne snage UN-a (United Nations Protection Forces) - UNPROFOR. Rasporедile su se u istočnoj i zapadnoj Slavoniji, te u dijelovima Dalmacije, Like, Banovine i Korduna, u tri područja. Zapravo, bile su to četiri zone pod zaštitom Ujedinjenih naroda (United Nations Protected Areas) - tzv. UNPA zone, ili "prostor 18 općina u kojima Srbi čine većinu ili pak značajnu manjinu stanovništva i gdje su međusobne napetosti dovele do oružanih sukoba u nedavnoj prošlosti": istočna Slavonija i Baranja (UNPA istok), zapadna Slavonija (UNPA zapad) i Krajina (UNPA sjever i jug). Cilj Vanceova plana bio je stvaranje uvjeta za konačan dogovor o političkom rješenju sukoba u Hrvatskoj.

Zbog stupanja spomenutoga primirja na snagu i početka nove godine, trebalo je prirediti izvješće o prošlogodišnjim događajima i troškovima djelovanja te napraviti planove djelovanja i organizacije za sljedeće razdoblje, u novonastalim uvjetima. Među takvim dokumentima je i "Izvješće

Štaba TO RSK" upućeno 14. siječnja 1992. iz Knina Ministarstvu odbrane Republike Srbije o radu štaba u proteklom tromjesečnom razdoblju, načinu financiranja te neriješenim kadrovskim problemima, odnosno "osnovnim problemima za čije rešavanje traže pomoć". Spomenuto izvješće, koje je potpisao "zamenik komandanta pukovnik Dušan Kasum" nedvojbeno potvrđuje da je Srbija financirala srpske postrojbe u ratu u Hrvatskoj:

Od formiranja ŠTO RS Krajina protekla su tri meseca. U proteklom vremenu Štab je svojim radom a uz pomoć SSNO, Ministarstva odbrane Srbije, Vlade RS Krajina i jedinica JNA uspešno rešavao sve zadatke vezane za uspjesnu odbranu RS Krajina od paravojnih formacija Rep. Hrvatske. Da bi mogli uspešno rešavati zadatke, vezane za odbranu RS Krajina, potrebna nam je Vaša pomoć i to;

1. Nesporazum između predsednika Miloševića (Slobodana, op. a.) i Babića (Milana, op. a.) masovno se koristi u svrhu međustranačke borbe, razne manipulacije i daljnje podele naroda što osetno umanjuje borbeni moral. Informacija o stavu Ministarstva odbrane Srbije po ovom pitanju, olakšala bi nam rad sa pripadnicima TO i narodom.

2. Prihvaćeni uslovi za dolazak snaga OUN u RS Krajinu politički su dosta objašnjeni kroz sredstva informisanja što izaziva strah, zabrinutost i neslaganje kod određenog broja pripadnika TO i naroda. Informacija o tehnicu provođenja ove odluke bila bi nam od velike koristi.

3. Novčana sredstva za nadoknade učenjacima u borbi u 1991. godini odobrili su nam – za prostornu strukturu Ministarstvo odbrane Srbije a za manevarsku strukturu SSNO. Vreme je kad moramo znati kako će se finansirati učešće u borbi za 1992. godinu.

4. Neblagovremeno rešavanje kadrovskih pitanja usložava rad ovog Štaba, kao na primer:

a. Komandant TO RS Krajina nije imenovan prema čl. 106. tačke 12 Zakona o opštenarodnoj odbrani čime se dovodi u

pitanje zakonitost svih dokumenata koja je on potpisao.

Potrebno je da utičete na Personalnu upravu da reši ovo pitanje.

b. Nemožemo popuniti formacijsko mesto načelnika bezbednosti što ima za posledicu neefikasan rad Štaba na suzbijanju: pljačke, paljevine, krađe naoružanja i drugih vrsta kriminala a posebno u otkrivanju izvršilaca ovih radnji.

Potrebno je da utičete na Upravu bezbednosti da reši ovo pitanje.

c. Popunu ključnih dužnosti u jedinicama TO potrebno je redovito vršiti prema njihovom formiranju.

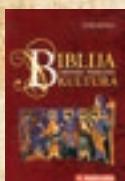
Trenutno nam nedostaje komandant brigade TO Knin i Gračac.

5. Pozadinsko obezbeđenje jedinica TO je zadovoljavajuće a ističemo probleme koje ne možemo rešiti:

- a. Oprema za rad vojne policije,
- b. Radio uređaji za nivo vod-bataljon.

Uz to što je još jedan od brojnih dokumenata koji potvrđuju odgovornost srpskih vlasti za događaje u Hrvatskoj, navedeno izvješće je i novi odgovor na pismo objavljeno u prošlom broju *Hrvatskog vojnika* u kojem je Vlada Republike Srbije pred domaćom i svjetskom javnosti pokušala sakriti sudjelovanje Srbije u agresiji na Republiku Hrvatsku. Dakako, i rasprave među "dužnosnicima Republike Srpske Krajine" oko suglasnosti za dolazak snaga UN-a, nedvojbeno su pokazale da je konačnu odluku o tome donijela vlast u Beogradu, no to je već druga tema. S obzirom na novčanu i vojnu pomoć, te političke odluke srpskog vodstva koje su imale golem, može se reći i odlučujući, utjecaj na život ljudi na okupiranom području Republike Hrvatske, kao i s obzirom na zakone "RSK-a", koji su najvećim dijelom zapravo bili zakoni Srbije, činilo se da je to okupirano područje RH zaista bilo dio Jugoslavije, odnosno jedna od srpskih pokrajina. Dakako, zbog međunarodnih okolnosti 1991., a ni poslije, Milošević i Srbija nisu službeno priznali "Republiku Srpsku Krajinu" niti su pristupili otvorenom procesu ujedinjenja. ■

BIBLIOTEKA

Stipe Botica
Biblja i hrvatska tradicijska kultura
Školska knjiga, Zagreb, 2011.

Biblja je odavno udomaćena u hrvatskoj sredini. Hrvati su je primili od samih početaka života na ovim prostorima, a svoj život i običaje usuglašavali su s biblijskim svjetonazorom pa je ona kao sveta i literarna knjiga silno utjecala na hrvatsku tradicijsku kulturu.

Iz sedamdeset dviju biblijskih knjiga, i Staroga i Novog zavjeta, autor izdvaja one dijelove koji se prepoznaju kao nosivi dijelovi hrvatske tradicijske kulture. Štoviše, autor Stipe Botica pokazuje da je hrvatska tradicijska kultura bezuvjetno ovisna o Biblji - iz nje proizlazi i u njoj nalazi svoje prirodno uporište.

Veliki je broj biblijskih perikopa koje su se ostvarile u životu i običajima Hrvata, u hrvatskim tradicijskim pjesmama, predajama, pričama, narodnoj mudrosti, narodnim vjerovanjima, odnosu prema svijetu i životu, svjetonazaru i svemu onome što čini tradicijsko.

Priredila Mirela MENGES

FILMOTEKA

Dvostruka igra

- američki triler
- režija: Michael Brandt
- distribucija: Blitz film & video
- uloge: Richard Gere, Martin Sheen, Topher Geare
- trajanje: 98 min

U filmu *Dvostruka igra* misteriozno ubojstvo američkog senatora obilježeno je znakom sovjetskog ubojice čije je kodno ime Cassius. Umirovljeni operativac CIA-e, Paul Shepherdson i mladi agent FBI-a Ben Geary zajedno pokušavaju razriješiti ubojstvo. Shepherdson je uvjeren da je Cassius odavno mrtav. Cijelu je karijeru proveo prateći ga, a sad nevoljko preuzima slučaj od svojeg bivšeg nadređenoga Highlanda. U međuvremenu, agent Geary proučavao je Cassiusovu povijest davno prije nego što je počeo raditi za FBI. Fasciniran je tom pričom i svoj magistarski rad napisao je o tom sovjetskom ubojici. Za razliku od Shepherdsona, on vjeruje da se Cassius ponovno pojavio i vratio starom poslu. Shepherdson i Geary proučavaju sve zločine i počinju otkrivati da Cassius možda nije osoba za koju je smatrali te da njegov dvostruki život može ugroziti i njihove živote...

Uistinu je fascinantno kako špijunski filmovi imaju produžtu u svim vremensima. Za *Dvostruku igru* ne možemo zapravo reći ni da je posebno uspio ni da je podbacio. Tipičan je primjer žanra. Ljubitelji filmova oduvijek vole intrige i zakulisne dvostrukе, čak i trostrukе igre. Neočekivani obrati, višestruki identiteti, odlučnost glavnih junaka sve su to elementi koji od pamтивjeka pune kinodvorane. Tu dolazimo do pitanja što zapravo gledatelj želi. Ovakav film lak je zalogaj i zadovoljiti će većinu, kako 2012. tako i 2312. godine. Da me netko za šest mjeseci upita o čemu je u *Dvostrukoj igri* riječ, siguran sam da se više neću sjećati. Zapamtit ću ga kao još jedan špijunski Richard Gere film. Tog sijedog hollywoodskog lisa ili volite ili ne, ali mu morate priznati da je i dalje vrhunski mamac i samo njegovo pojavljivanje siguran je uspjeh na blagajnama.

Leon RIZMAUL

VREMELPOV

22. siječnja 1944.

Iskrcavanje kod Anzija

U siječnju 1944. savezničko napredovanje u Italiji zaustavljeno je na čvrsto utvrđenoj Gustavovoj crti, na teško prohodnom planinskom području. Poslije neuspjeha frontalnoga udara saveznici su odlučili njemačku crtu zaobići s boka i 22. siječnja 1944. iskrcači se nedaleko od talijanskoga gradića Anzija, samo 60 kilometara od Rima. Počelo je dobro. Bilo je to potpuno iznenadnje za Hitlerove zapovjednike. Do poноći toga dana iskrcano je 36 tisuća vojnika i gotovo tri tisuće vozila. Međutim, gotovo tjedan dana potrošeno je za utvrđivanje položaja što je omogućilo Nijemcima da se organiziraju i dovuku svoje snage. Golemi top postavljen na željezničkoj pruzi, počeo je sustavno bombardirati mostobran na kojem su bespomoćno sjedili saveznički vojnici. Iskrcavanje nije uspjelo. Svaki od 50 tisuća Engleza i Amerikanaca cijeloga se života sjećao krvavih plaža Anzija. Tek kada su saveznici probili njemačku obranu kod Monte Cassina i kada je Kesselring zbog toga morao povući dio snaga oko Anzija, Anglo-Amerikanci su mogli prekinuti krvavu četveromjesečnu pat-poziciju. U svibnju 1944. napokon su probili njemačku obranu. Za samo desetak dana američke su snage ušle u "vječni grad" i osvojile prvu prijestolnicu jedne od sila Osovine.

21. siječnja 1924. - umro Vladimir Iljič Lenjin

22. siječnja 1993. - počela operacija Maslenica

23. siječnja 1857. - rođen hrvatski seismolog

Andrija Mohorovičić

24. siječnja 1786. - rođen pruski kralj Fridrik II. Veliki

26. siječnja 1991. - prikazan film KOS-a o Špegelju

25. siječnja 1077. - Car Henrik IV. poklonio se papi na pokajničkom putu u Canossi

Leon RIZMAUL

Priredio: Mladen PALIĆ

Nikon je predstavljanjem svog novog DSLR fotoaparata D4 postao ozbiljna konkurenca na području video snimanja. Opremljen je sa 16,2-megapikselskim senzorom FX formata. Kombinacija izvan-

MULTIMEDIJALNI NIKON D4

redno visoke ISO vrijednosti, koja ide čak do ISO 204.800 i Nikonove snažne tehnologije za obradu slike EXPEED 3, pruža beskompromisne performanse i nenadmašnu svestranost u ekstremnim uvjetima osvjetljenja i okruženja. Sustav autofokusa je dograđen i rabi 51 točku uz mogućnost raspoznavanje lica u kadru. Brzina uzastopnog okidanja iznosi deset fotografija u sekundi a za pohranu snimljenog videa u punoj HD rezoluciji i fotografija mogu se rabiti i nove XQD memorijске kartice.

D4 postavlja novi standard za DSLR snimanje zvuka, pa filmovi zvuče jednako dobro kao što izgledaju. Osim vanjskog stereoulaza za mikrofon, tu je i audioizlaz za vanjske slušalice koji vam omogućuje

izdvajeno fino podešavanje zvuka za snimanje filma. U nekom SLR fotoaparatu prvi put je moguć nekomprimirani HDMI izlaz pregleda uživo za vanjske snimače i zaslone. Podaci izlaze pri 1080i (Full HD) rezoluciji. Ugrađen je 3,2-inčni pozadinски ekran koji sliku prikazuje u 921 000 točkica, a elektronički virtualni horizont s dvostrukom osi osigurava preciznu potvrdu razinskog snimanja. Potpora za bežični LAN dostupna je pomoću kompaktnog, novodizajniranog WT-5 bežičnog odašiljača, koji ima načine rada za HTTP i FTP povezivanje, a uz to omogućuje istodobno okidanje više fotoaparata opremljenih s WT-5. Prvi je put, žični LAN priključak ugrađen u kućište fotoaparata.

NAJTANJI TABLET

Iz Asusa dolazi Transformer Prime, trenutno najtanji (8,3mm) i najjači tablet na tržištu, pokretan Nvidia quad-core Tegra 3 procesorom. Transformer u nazivu predstavlja mogućnost dodavanja Keyboard docka čime ga pretvara u laptop i dodaje još 50-60 % kapaciteta baterije što bi mu trebalo omogućiti čak do 18 sati rada.

Asus Transformer Prime temeljen je na Honeycombu, s mogućnošću dogradnje na Ice Cream Sandwich. Što se tiče ostalih tehnikalija, četverojezgreni procesor vrati se na 1,3 GHz, ima 1 GB DDR2 RAM-a, 8 MP kameru, HDMI port i čitač SD memorijskih kartica. Ek-

ran je veličine 10,1" Super IPS+ 1280 x 800, multitouch (10 prstiju) s Corning's Gorilla stakлом. Dolazi u dvije varijante s 32 GB i 64 GB memorije za pohranu podataka a opremljen je i nizom senzora kao što su G-Sensor, Gyroscope, E-compass, GPS i Light Sensor.

PAMETNI SAT

Pametni sat I'm Watch možete dobiti izrađen od raznih materijala, od aluminija do zlata. Uredaj je baziran na Android platformi i uključuje glazbeni plejer i pristup Twitteru i Facebooku. Na App storeu možete ga dograditi raznim drugim funkcijama. Sat je težak svega 70 grama, dijagonala TFT dodirnog zaslona je 1,54", s rezolucijom 240x240 pixela.

XQD- NOVI FORMAT KARTICA

XQD je novi format memorijskih kartica koji bi trebao zamijeniti CompactFlash, nudeći veće brzine i kapacitet. Novi format nudi brzinu čitanja i pisanja od 125MB/s, što omogućuje DSLR fotoaparatima uzastopno zapisivanje do 100 fotografija u RAW formatu. Osim brzine XQD omogućuje proširenje kapaciteta na više od 2 TB. XQD je prvi primijenio Sony, i to u dva modela: jedan od 16 i jedan od 32 GB. Usporedno s novim karticama Sony je izdao odgovarajući čitač koji se spaja na USB3.0 sučelje i adapter za utor ExpressCard namijenjen prijenosnicima.

WEB-KAMERA LOGITECH HD PRO C920

Logitech je predstavio novu web-kameru HD Pro C920 koja daje izvrsnu kvalitetu slike i zvuka u full HD 1080p videoopozivanju putem Skypea ili 720p ako se rabi Windows Live Messenger. Za video-kompresiju kamera rabi H.264 standard. Logitech Fluid Crystal tehnologija i Carl Zeiss optika te autofocus do maksimalne udaljenosti od 20 metara zaslužni su za oštru sliku bogatih boja. Za prirodan stereozvuk ugrađena su dva mikrofona sa svake strane kamere. Snimljeni sadržaj može se jednim klikom postaviti na Facebook, Twitter ili YouTube. Poslovnim korisnicima svidjet će se mogućnost obavljanja videokonferencija ili višestruke komunikacije.

Mladen KORADE

Laka puškostrojnica BREN Mk.I

Dovoljan je kratak pogled na laku puškostrojnici BREN da bi istog trena i laiku, koji je jednom video češku puškostrojnici ZB Vz26, bilo jasno da postoji veza između njih. BREN je zapravo puškostrojnica ZGB 34, koja je ništa drugo do preinačeni Vz26. Godine 1930. britanska je vojska raspisala natječaj za laku puškostrojnici i jedan od natjecatelja bila je Češkoslovenska Zbrojovka iz Brna s modelom ZGB 30. Testiranja su završena 1934. Tijekom njih je puškostrojnica doživjela neke promjene, a svaki međumodel je dobio i svoj naziv. Tako razvoj možemo pratiti preko ZGB 32, ZGB 33 i zaključno s ZGB 34, za čiju su proizvodnju Britanci kupili licenciju. Preinaka Vz26 u ZGB 34 uključuje izmjenu kalibra s 8x57 mm (7,92 mm Mauser) na 7,7x56R mm (.303 British) i spremnik zapremnine 30 metaka.

Nadalje, skraćen je plinski cilindar i klip, izmijenjen prihvati i rastavljanje sklopa za opaljivanje, stražnji ciljnik je pomaknut unatrag, a preračun konstrukcijske dokumentacije i izrada dijelova prikazani su u

TT podaci

Kalibr: 7,7x56R mm (.303 British)
Duljina: 1156 mm
Duljina cijevi: 635 mm
Masa praznog oružja: 8,68 kg
Brzina paljbe: 500 metaka/min

inčnom mjernom sustavu. Britanci su novoj puškostrojnici dali ime BREN, po mjestu gdje je konstruirana (**Brno**) i mjestu proizvodnje (**Enfield**). Od 1937., i početka serijske proizvodnje BREN je

rabljen, uz mnoge konstrukcijske promjene, u svim ratnim sukobima u kojima su sudjelovale britanske oružane snage. Uključena je i intervencija u Iraku 1991. (u kalibru 7,62x51 mm NATO), kada su iz pričuve podijeljeni postrojbama na terenu. Naime, vojnici nisu bili zadovoljni pouzdanošću standardnog naoružanja, a tražili su oružje koje sa sigurnošću radi i u pustinji. BREN su ZNG i MUP-a rabili rijetko, samo u početku Domovinskog rata, a razlog tome je bila mala zaliha streljiva 7,7x56R mm.

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
 Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)
Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vasic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr),
 Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
 Damir Bebek, Predrag Belušić

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
 p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2012.
 Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.colt.com

Tvrta koju je daleke 1836. godine osnovao Samuel Colt najpoznatija je po prvoj masovnoj proizvodnji revolvera. Naravno, ona postoji i danas, iako podijeljena među tvrtkama kćerima. Arsenal osobnog naoružanja koji izlazi iz njihovih hala danas je kudikamo proširen. Da biste dobili detaljan uvid i poštědjeli se lutanja, samo utipkajte www.colt.com. Ponudit će vam se tri skupine asortirana: osobni, policijski ili vojnički. Bez obzira na kojem ćete se podlinku zadržati, dobit ćete dobre informacije, specifikacije, novosti i fotografije. Zgodno je što su mnogi dokumenti prikazani u praktičnom PDF formatu. Nedostatak je što nema videogalerije. No, onaj koga stvarno zanima oružje, sigurno neće propustiti ovo surfanje...

D. VLAHOVIĆ

www.hrvatski-vojnik.hr